

PAUKŠČIAI

norintiems stebeti ir pažinti

66
(2025/2)

Remeza
(*Remiz pendulinus*).
Buivydžiškės, Vilnius r.,
2025-04-13
© Darius Mizeikis

Lietuvos ornitologų draugijos leidinys apie paukščius, jų apsaugą, stebėjimus.
Leidžiamas nuo 2009 m. kartą per tris mėnesius.

Vyr. redaktorius
Vytautas JUSYS
Tel. +370 638 90619
vrventragis@gmail.com

Redakcijos kolegija
Saulius KARALIUS
Mindaugas KIRSTUKAS
Dr. Julius MORKŪNAS
Ričardas PATAPAVIČIUS
Gediminas PETKUS
Liutauras RAUDONIKIS
Laimonas ŠNIAUKŠTA

Lietuvių kalbos redaktorė
Erika MERKYTĖ-ŠVARCIENĖ

Anglų kalbos redaktorius
Jos STRATFORD

Tiražas 1000 egz.

PAUKŠČIAI / BIRDS
The magazine of the Lithuanian Ornithological Society, about birds, bird observations and bird conservation. Published quarterly since 2009.

Editor in chief
Vytautas JUSYS

Lietuvos ornitologų draugija (LOD) – tai nevyriausybinė organizacija, kuri rūpinasi Lietuvoje aptinkamų laukinių paukščių ir jų gyvenamosios aplinkos apsauga. Siekdama šio tikslą, draugija vienija gamtai ir paukščiams neabejingus Lietuvos žmones, rūpinasi ekologiniu visuomenės švietimu, paukščių populiacijų tyrimu ir monitoringu bei visuomeniškai kontroliuoja aplinkos ir biologinės įvairovės apsauga reglamentuojančių įstatymų leidimą ir vykdymą. Nuo 1994 m. draugija yra tarptautinės paukščių apsaugos organizacijos „BirdLife International“ asocijuota narė. Norėdami tapti LOD nariu ar tiesiog prisijungti prie paukščių apsauga besirūpinančių bendraminčių, kreipkitės į LOD sekretoriatą adresu:

Lietuvos ornitologų draugija, Naugarduko g. 47-3, LT-03208 Vilnius.
Tel. / faks. +370 5 213 0498, el. p. lod@birdlife.lt; www.birdlife.lt.

VIRŠELIO PAUKŠTIS / Bird on the Front Cover

- 3 **V. Jusys, R. Patapavičius.** Remeza (*Remiz pendulinus*)
Penduline Tit

LOD žinios / LOD news

- 11 In memoriam: balandžio 24 d. netekome LOD garbės nario Algirdo Navasaičio
In Memoriam of Algirdas Navasaitis, Honorary Member of LOD, who passed away on 24 April
12 **Š. Noreikaitė, L. Šnialukšta.** 2025 m. kovo 29 d. vyko visuotinis Lietuvos ornitologų draugijos suvažiavimas
AGM of the Lithuanian Ornithological Society, 29 March 2025

PAUKŠČIŲ APSKAITOS / Bird census

- 15 **L. Šnialukšta.** Žiemojančių vandens apskaitų rezultatai Lietuvoje 2025 metais
Results of midwinter waterbirds counts in Lithuania in 2025

PAUKŠČIŲ TYRIMAI / Bird Research

- 23 **R. Patapavičius.** Lietuvoje žieduotas jūrinis erelis aptiktas Švedijoje
Discovery of first Lithuanian White-tailed Eagle in Sweden

ORNITOFAUNISTINIAI STEBĖJIMAI / Bird Observations

- 25 **A. Šimkus.** Ornitofaunistiniai stebėjimai Lietuvoje 2025 m. pavasarį
Bird Observations in Lithuania, Spring 2025
32 **A. Šimkus.** Lietuvos ornitofaunistinės komisijos 2024 m. veiklos apžvalga
Review of Activities of the Lithuanian Rarities Committee, 2024

PAUKŠČIŲ ŽIEDAVIMAS / Bird Ringing

- 35 **V. Jusys, V. Eigirdas.** Paukščių žiedavimas Ventės rage 2025 m. pavasarį
Bird Ringing at Ventės Ragas Ornithological Station, Spring 2025

ORNITOLOGO UŽRAŠAI / Ornithologists' notes

- 38 **G. Kukta.** Keturių dienos Dainavos krašte
Four Days in the Dainava Region

ĮVAIREINYBĖS / Various

- 42 **S. Karalius.** Europos Komisija uždegė žalią šviesą atnaujinant paprastąjų purplelių medžioklės sezoną
European Commission gives green light to resumption of Turtle Dove hunting season
43 **V. Žemaitienė.** Pilkoji varna baltomis kojomis
White-footed Hooded Crow
44 **S. Karalius.** Laplandinio griciuko skrydžio pasaulio rekordas
Longest Flight Record of Bar-tailed Godwit
47 **R. Akstinas.** Įdomūs faktai apie ausuotąjį kragą
Interesting facts about Great Crested Grebe

© Vytautas Jusys

Remeza (*Remiz pendulinus*)

Vytautas JUSYS, Ričardas PATAPAVIČIUS

Rūšies statusas

Perinti, migruojanti, praskrendanti, atsitiktinai žie-
mojanti rūšis.

Biometrija

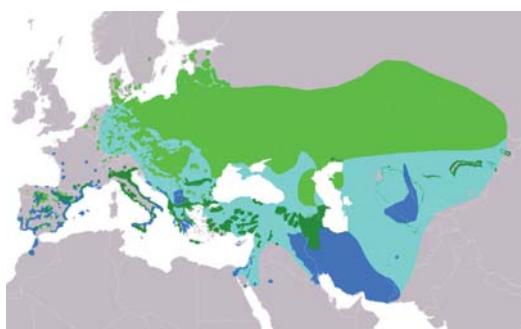
Kūno masė ir matmenys: patinų ir patelių svoris 7,0–12,5 g, suglaustas sparnas 50–61 mm, uodegos ilgis 42–52 mm, pastaibis 14,3–17,5 mm, snapas iki kaukolės 10,1–12,5 mm (Demongin, 2016).

Paplitimas ir skaitlingumas

Remeza – labiau pietinio paplitimo paukštis, gy-
vena visoje Europoje iki pietinės Skandinavijos (Danija
ir Švedijos pietinis pakraštys), Rusijos taigos zonos,
tačiau reta Didžiojoje Britanijoje ir Skandinavijos ša-
lyse, bet plačiai paplitusi Ukrainoje, Pietų Rusijoje,
Azerbaidžane ir Kazachstane.

Ornitologas prancūzas Pascalis Migue'as, jau 20
metų tyrinėjantis remezas, nustatė, kad per pastaruos-

sius penkerius metus per migraciją Prancūzijoje su-
gaunamų šios rūšies paukščių skaičius sumažėjo apie
20 %, todėl 2024 m. pasiūlė įkurti neformalų reme-
zų tyrimo Europoje tinklą, į kurį įsitraukė dauguma
Europos valstybių. Baigiant ruošti šį straipsnį kaip tik

*Remezo paplitimo arealas. Šviesiai žalia spalva – perejimo
sritis, tamsiai žalia – sėslis, šviesiai mėlyna – praskrenda,
tamsiai mėlyna – žiemoja © wikimedia.org*

Remeza, patinas. Arnionio žuv. tvenk., Molėtų r., 2009-05-03 © Vytautas Jusys

Remeza, patelė. Linkaičių tvenk., Joniškio r., 2010-05-21 © Rimantas Stankūnas

Remeza, pirmametis paukštis. Ventės ragas, 2007-08-18 © Vytautas Jusys

buvo gauta šio tinklo parengta pirmoji detali paukščių populiacijų skaitlingumo kitimo Europoje analizė. Konstatuojama, kad pastaraisiais metais stebimas ženklus šių paukščių populiacijų skaitlingumo mažėjimas Italijoje, Prancūzijoje ir Švedijoje, ne toks žen-

klus mažėjimas fiksuojamas Čekijoje, Lenkijoje, Vokietijoje, o Estijoje, Latvijoje, Lietuvoje ir Suomijoje jaučiamas nežymus jų populiacijos gausėjimas.

Pirmą stebėjimo faktą mūsų šalyje nurodo T. Zubavičius – 1939-12-08 Žuvinte jis matė 3 paukščius. Pokario metais pavienių lizdų rasta Žuvinto paežerėse, o 1972 m. aptikta 10 lizdų (Nedzinskas, 1973). Tuo tarpu ankstesnėse mūsų šalies ornitologinėse suvestinėse nurodoma, kad pirmą kartą kaip nauja rūšis Lietuvai remeza aptikta Ventės rage 1952-09-24 (R. Kazlauskas).

Simanėliškų durypne, Vilkaviškio r., pirmą kartą matytos 1961 metais. Rastas ir jų lizdas. 1968 m. šiame durypne perėjo jau 6 poros (Ribikauskas, 1971). Ventės rage pirmos 6 remezos sugautos tik 1975 m., o nuo 1982 m. jų į gaudyklės pakliūva kasmet, daugiausia liepos–rugpjūčio mėn. Anksčiausiai sugauta 2012-04-07, vėliausiai – 2013-10-11. Skaičius atskirais metais labai syvruoja – daugiausia sugauta 1989 m. (491 paukštis), 1986 m. (404) ir 2014 m. (273), mažiausiai – 1982 m. (12 paukščių), 2011 m. (13) ir 2008 m. (20).

Šiuo metu tinkamose rūšiai buveinėse remezos paplitusios visoje šalyje, tačiau dažnesnės Nemuno del-

toje ir pietinėje šalies dalyje. Tai nuo XX a. vidurio mūsų krašte plintanti rūšis, kurios perinčios populiacijos augimas stebimas ir XXI a.

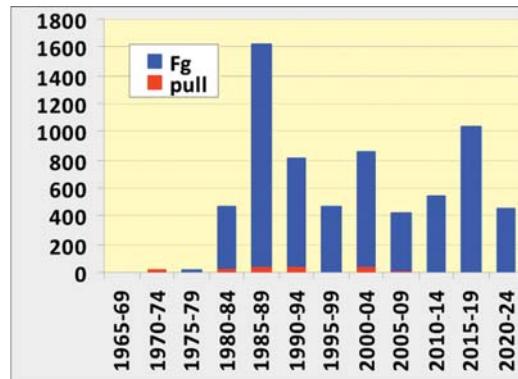
Remiantis „Lietuvos perinčių paukščių atlaso“ duomenimis, 1995–1999 m. remezos perėjo arba jų perėjimas tikėtinas 151 (22,5 %) 10 x 10 km atlaso kvadratų. Jų skaitlingumas XX a. pab. buvo vertinamas 1000–1500 porų (Kurlavičius, Raudonikis, 2001). XXI a. pradžioje šalyje perinčių porų skaitlingumas didėjo ir 2008–2012 m. buvo įvertintas 2000–3000 porų, o 2013–2018 m. – 1500–2000 porų (VSTT, LOD).

Lietuvoje remezos dažniau stebimos balandžių rugsėjį. Mūsų šalyje žinomi tik du žiemojimo atvejai: 1959-12-08 trys paukščiai stebėti Žuvinto ež. nendrynuose (T. Zubavičius) ir keturios remezos 2014-12-21 aptiktos Kėdainių pakraštyje (B. Belchev).

Žiedavimas ir migracija

Remezos priskiriamos tiems paukščiams, apie kurių migracijas (terminus, migruojančių individų gausą, pokyčius skirtingais laikotarpiais ir kt.) spręsti galima vien tik pagal jų sugavimo žieduoti duomenis. Surinkti bent kiek detalesnių duomenų apie šių paukščių migracijas vizualinio stebėjimo metodu neįmanoma.

Remiantis turimais duomenimis, Lietuvoje iki 2024 m. pabaigos sužieduota 6712 remezų, iš kurių tik 202 (3,0 %) dar neskraidantys jaunikliai (po 2007 m. nesužieduotas né vienas neskraidantis jauniklis). Daugiausia šių paukščių sužieduota Ventės rago ornitologinėje stotyje – 6152 (91,7 %). Žinomi 156 Lietuvoje žieduotų individų 166 aptkimų po žiedavimo atvejai. Jie aptikti Austrijoje (2 / 2, atitinkamai, aptikimai / individai), Čekijoje (10 / 10), Is-

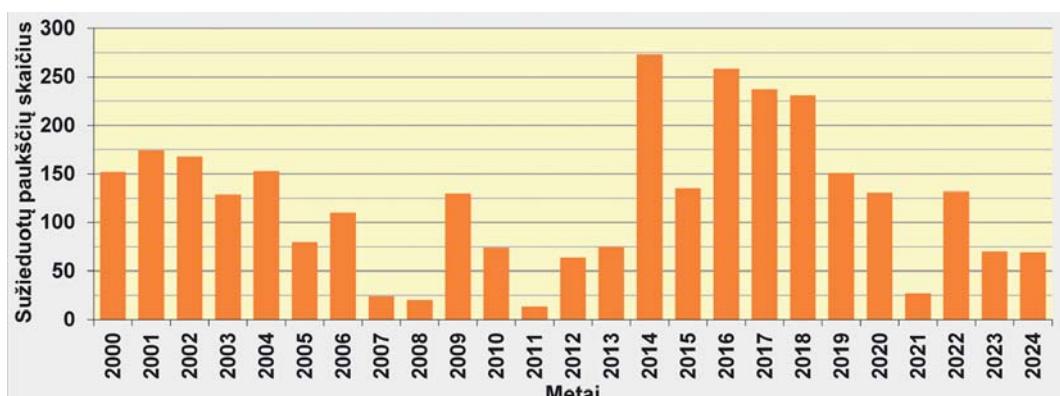

1 pav. Lietuvoje 5 metų laikotarpiais sužieduotų remezų skaičius ($n = 6712$, raudona spalva – dar neskraidantys jaunikliai, mėlyna spalva – užauge, gebantys laisvai skristi paukščiai)

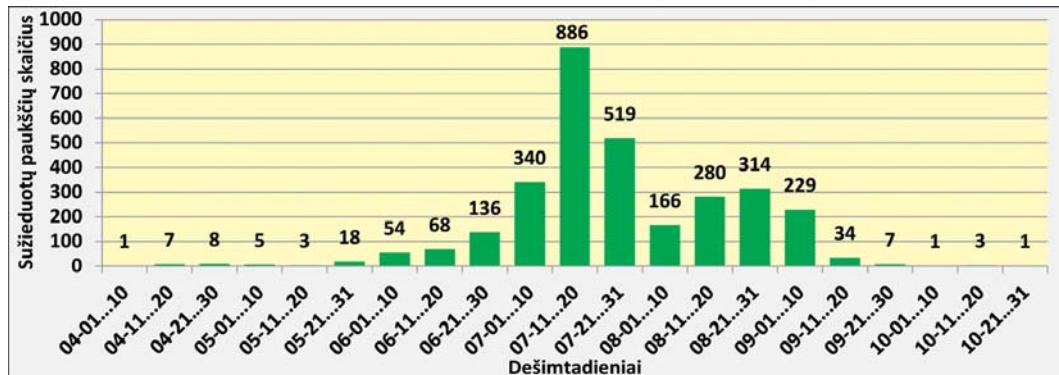

1929–2024 m. Lietuvoje sužieduota 6712 remezų

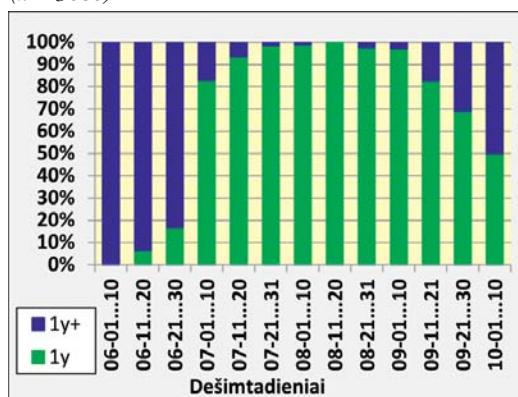
panijoje (3 / 3), Italijoje (48 / 44), Latvijoje (7 / 7), Lenkijoje (10 / 10), Lietuvoje (13 / 13), Prancūzijoje (48 / 43), Rusijoje (Kalininigrado sr., 6 / 6), Slovakijoje (3 / 3), Slovėnijoje (8 / 7), Šveicarijoje (1), Veng-

2 pav. Ventės rago ornitologinėje stotyje kasmet 2000–2024 m. laikotarpiu sužieduotų remezų skaičius ($n = 3080$)

3 pav. Ventės rago ornitologinėje stotyje 2000–2024 m. laikotarpiu atskirais dešimtadieniais sužieduotų remezų skaičius (n = 3080)

4 pav. Lietuvoje dešimtadieniais sužieduotų pirmamečių (1y, žalia spalva) ir vyresnių (1y+, mėlyna spalva) paukščių skaičiaus (n = 2964) savybės procentais

rijoje (6 / 6) ir Vokietijoje (1 / 1). Taip pat žinomi 26 individų, žieduotų ne Lietuvoje, aptikimo atvejai Lietuvoje. Šie paukščiai buvo žieduoti dešimtmečje Europos valstybių: Ispanijoje (2), Italijoje (7), Lenkijoje (1), Prancūzijoje (6), Rusijoje (Kaliningrado sr., 2), Serbijoje (1), Slovėnijoje (2), Švedijoje (1), Šveicarijoje (1) ir Vengrijoje (3). Išanalizavus visus turimus duomenis – tiek žiedavimo, tiek žieduotų individų aptikimo – išryškėja gana aiškius šių paukščių migracijos ir žiemaviečių vaizdas.

Remiantis turimais duomenimis, Lietuvoje pirmosios remezos, šeši dar neskraidantys jaunikliai, sužieduoti 1968-06-05 Vilkaviškio r., o pirmieji jau suauge, trys individai – Ventės rago 1975 m. rugpjūčio ir rugėjo mėn. Vėliau kiekvienais metais Lietuvoje sužieduotas bent vienas šios rūšies paukštis. Tai netiesiogiai patvirtina faktą, kad tuo laikotarpiu šie paukščiai Lietuvoje išplito ir jų ženkliai pagausėjo. Lietuvoje

per kiekvieną penkerių metų laikotarpį sužieduotų remezų skaičius ir jo kitimo dinamika parodyta 1 pav.

Tik Ventės rago ornitologinėje stotyje kiekvienais 2000–2024 m. laikotarpiu metais sužieduotų šios rūšies paukščių skaičius parodytas 2 pav. Akivaizdu, kad atskirais metais šioje stotyje sugautų paukščių skaičius labai nevienodas. Jis kinta nuo 13 (2011 m.) iki 273 (2014 m.) individų. Teisybės dėlei reikia pasakyti, kad tai šiek tiek lėmė ne vien jų gausa, bet ir nevienodas paukščių gaudymo atskirais metais intensyvumas.

Tadas Ivanauskas knygoje „Lietuvos paukščiai“ (1964) rašo, kad „remezos žiemai neiškrenda į dausas, tačiau gana plačiai bastosi savo gyvenamajame krašte“. Bent jau Lietuvoje šis teiginys neatitinka tikrovės. Beje, panašiai („dalis Lietuvoje žiemoja“) teigiamą ir gerokai vėliau (Logminas, 1991). Lietuvoje pavienės remezos lieka žiemoti labai retai – iki šiol žinomi tik du tokie atvejai (Jusys, Karlonas, 2022). Remiantis daugelyje Europos valstybių sukauptais šių paukščių žiedavimo ir aptikimo duomenimis, visiškai aišku, kad remezos yra sėslios tik jų paplitimo arealo pietinėje dalyje (Spina et al., 2022).

Anksčiausia remezos žiedavimo Lietuvoje data yra 1983-03-29 (vienas paukštis Ventės rago), o antra pagal ankstumą data – 2012 ir 2016 m. balandžio 7 d. (po vieną paukštį Ventės rago ir Kuršių nerijoje). Kiek intensyvesnė pavasarinių šių paukščių migracija pagal jų sugavimo duomenis Ventės rago ornitologinėje stotyje prasideda vėlai – tik gegužės mén. trečiąjame dešimtadienijoje, o daugiausia jų sugauta birželio mén. trečiąjame dešimtadienijoje. Sunkiai paaikinamas toks gausus vyresnių nei pirmų kalendorinių metų amžiaus individų sugavimas birželio mén. ir dar net liepos pirmajame ir antrajame dešimtadieniuose.

Vargu ar tai būtų galima vertinti besitęsiančia pavasine migracija. Gal tai tik neperinčių individų vietinis intensyvus „judėjimas“ (3 pav.).

Pirmieji keturi skraidantys jaunikliai sugauti birželio 11 d., o birželio mén. antrajame dešimtadienye jau 16,7 % visų, pakliuviusią į gaudyklęs, buvo pirmamečiai. Per kiekvieną kitą dešimtadienį jauniklių procentas vis didėja, o rugpjūčio mén. antrajame dešimtadienye į gaudyklęs nepateko nė vienas ne pirmametis individuas. Nuo rugpjūčio mén. trečiojo dešimtadienio vėl sugaunami vyresni nei pirmų kalendorinių metų paukščiai ir jų procentas kiekvienam dešimtadienye vis didėja iki 50 % spalio pirmajame dešimtadienye (4 pav.). Realiai šiame dešimtadienye jų migracija ir baigiasi, o vėliausia sugavimo data yra 2017-10-23 (po vieną paukštį taip pat Ventės rage ir Kuršių nerijoje).

Remiantis šių paukščių žiedavimo duomenimis ir jau žieduotų individų aptikimų duomenimis, galima teigti, kad liepos mén. pirmamečiams paukščiams būdingos priešmigracinių kladės (dviejų individų aptikimas Latvijoje 91 km atstumu nuo žiedavimo vietas). Aptikimas Lenkijoje liepos 17 d., praėjus 11 d. po žiedavimo, 187 km atstumu nuo žiedavimo vietas, gali būti įvardijamas ir kaip priešmigracinių kladės, ir kaip migravimo link žiemavietės atvejis. Rugpjūčio mén. Lenkijoje aptikti trys pirmamečiai, 158–565 km nuo žiedavimo vietas, bet dar trys ir Latvijoje, t. y. tikrai ne migracijos kryptimi, 91–237 km atstumu nuo žiedavimo vietas. Rugsėjo mén. visi aptikimai tik migracijos kryptimi, 20–1499 km (vidurkis 670,5 km) atstumu nuo žiedavimo vietas. Jie aptikti Rusijoje (Kalininrade sr., 1), Lenkijoje (3), Čekijoje (2), Vengrijoje (1), Austrijoje (2), Prancūzijoje (1). Daugiausia aptikimų spalio mén. – net 74. Lapkričio mén. jų sumažėja iki 16, o gruodžio mén. – iki 4. Sausio mén. neužfiksuota nė vieno aptikimo. Toks ženklus aptikimų skaičiaus sumažėjimas nuo lapkričio mén. aiškintinas tuo, kad tą mėnesį daugumos rūsių paukščių rudeninė migracija Europoje jau eina į pabaigą ar net būna pasibaigusi ir daugelis paukščių žieduotojų jau baigia intensyvų paukščių gaudymą ir jų žiedavimą. Tai patvirtina ir ne Lietuvoje žieduotų, bet čia aptiktu remezų žiedavimo duomenys – iš jų spalio mén. buvo sužieduoti 8, lapkričio mén. – 5, gruodžio mén. – 1, sausio mén. – nė vieno. Vėliau aptikimų pradeda nežymiai daugėti: vasario mén. 2 aptikimai, kovo mén. – 4, balandžio mén. – 6.

5 pav. Lietuvoje žieduotų remezų aptikimų spalio–vasario mén. už Lietuvos ribų vietas (žalias žymos) ir Lietuvoje aptikytų spalio–vasario mén. ne Lietuvoje žieduotų individų žiedavimo vietas (raudonos žymos). Kai kurios žymos reiškia daugiau nei vieno individu (nuo 1 iki 4) aptikimo ar žiedavimo vietą. Baltos A ir B žymos reiškia, atitinkamai, 11 ir 5 individų aptikimą toje vietoje.

Remiantis šiais duomenimis, susidaro vaizdas, kad pirmamečiai paukščiai rudeninę migraciją pradeda kiek anksciau nei vyresni jų gentainiai. Daugiausia jų žiemoja Pietryčių Prancūzijoje Ronos upės žemupio regione (ir gerokai mažiau Pietvakarių Prancūzijoje, ties Atlando vandenyno Biskajos įlanka), Italijoje Po upės žemupio slėnyje ir ypač šios upės deltos suformuotoje saloje (*Isola della Donzella*), Slovėnijoje ir – gal ne taip gausiai – Čekijoje, Slovakijoje bei Vengrijoje. Nedaug jų nuskrenda ir iki Ispanijos (5 pav.). Dauguma i žiemavietes nuskrenda jau spalio mén. Spalio ir lapkričio mén. aptikytų individų atstumo nuo žiedavimo vietu atstumas skiriasi nežymiai (atitinkamai, 1440 ir 1483 km) ir yra paklaidos ribose.

Detalus pavasarinių migracijos vaizdas (terminai) neįmanomas dėl duomenų šiuo laikotarpiu stygiaus. Žinoma tik 10 jų aptikimo kovo–balandžio mén. atvejų Italijoje (4 aptikimai), Čekijoje (2), Lenkijoje, Prancūzijoje, Slovakijoje ir Vengrijoje (po 1), atstumas nuo žiedavimo vietas 181–1558 (vidurkis 1 045) km. Tai taip pat nepriestarauja išvadai, kad į Lietuvą jos paskrenda gana vėlai.

Didžiausias atstumas tarp žiedavimo ir aptikimo vietu yra 2251 km, paukštis aptiktas $41^{\circ}14' \text{ š. pl.}, 32' \text{ r. ilg.}$ Ispanijoje. Toliausi aptikimai pagal pasaulio šalis tokie: šiaurėje ir rytuose $57^{\circ}16' \text{ š. pl.}, 23^{\circ}6'30'' \text{ r. ilg.}$ Latvijoje; pietuose $41^{\circ}14' \text{ š. pl.}, 31' \text{ r. ilg.}$ Ispanijoje; vakaruose $43^{\circ}48'49'' \text{ š. pl.}, 1^{\circ}23'41'' \text{ v. ilg.}$ Prancūzijoje.. Migracijos kryptis pietvakarių (177–235°, vidurkis 216°).

Remezos dažniausiai apsigyvena įvairių vandens telkinių pakrantėse, apaugusiose beržais, gluosniais, juodalksniais. Poškų karjerai, Klaipėdos r., 2025-04-24 © Vytautas Jusys

Remeza renka lizdai medžiagą, 2016-04-23
© Dalia Račkauskaitė

Remezos, kaip ir dauguma smulkiųjų žvirblinių paukščių, nėra ilgaamžės. Žinomas ilgiausias jų amžius yra 7 m. ir 3 mén. (<https://euring.org>). Lietuvoje žieduoto paukščio ilgiausias amžius yra 4 m. 1 mén., bet jis buvo aptiktas gyvas, kiek ilgai dar išgyveno po aptikimo, niekas nežino. Per pirmus po žiedavimo metus aptikta 120 individų, per antrus – 24, per trečius – 9, per ketvirtus ir penktus – po 1. Iš visų Lietuvoje žieduotų individų tik 4 aptiktai negyvi. Dar 5 sugauti Italijoje ir Prancūzijoje, bet jų likimas nežinomas (tikėtina, nugalabyti paukščių medžiotojų). Visi 147 likusieji buvo sugauti ir vėl paleisti paukščių žieduotojų.

Veisimosi aplinka ir biologija

Į perėjimo vietas, priklausomai nuo pavasario eigos, parskrenda balandžio–gegužės mén. Remezos apsigyvena medžiais, krūmais, nendrėmis, švendrais ir kaitais augalais apaugusiuose upių, seklių, užpelkėjusių ežerų, žuvininkystės tvenkininių, karjerų, durpynų, upių senvagių pakrantėse ar salose. Kartais pasitaiko rasti lizdų ir toliau nuo vandens telkinių.

Dažniausiai apsigyvena pavienėmis poromis, o kartais viena nuo kitos poros lizdus susisuka per kelią dešimt metrų. Lizdai lapuočiuose medžiuose ir krūmuose. Iš mūsų stebėtų (n=54) lizdų daugiausia buvo ap-

Lizdo sukimo pradžia, 2025-04-18

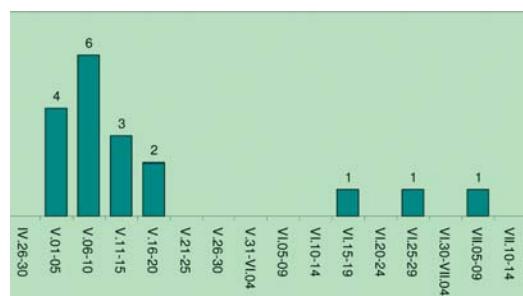
© Egidijus Briedis

Remeza, patinas prie baigto sukti lizdo. Kalvių karjero tvenk., 2020-05-22 © Vytautas Jusys

Remezo kiaušiniai lizde. Poškų karjerai, Klaipėdos r., 2022-05-17 © Vytautas Jusys

Remezo pirmojo kiaušinio sudėjimo datų (n=18) pasiskirstymas penkiadieniais (V. Jusys, n=13; R. Mečionis, n=3; M. Mačiulis, n=2)

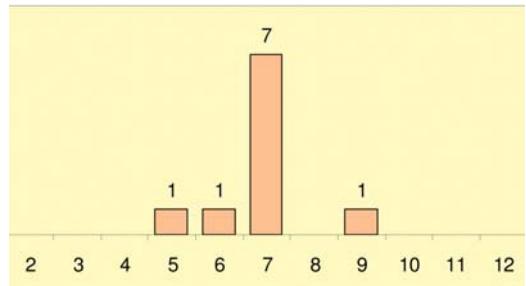

Neseniai lizdą palikę remezos jaunikliai. Nemuno delta, 2011-07-31 © Simonas Minkevičius

Dvigubas remezos lizdas © Valdas Augustinas

05-01 Nemuno deltoje. Kasdien deda po kiaušinį. Pilnoje dėtyje dažniausiai būna 7, rečiau 5–6 ar 8–9 kiaušiniai. Vidutinis dėties dydis (n=10) – 6,9 kiaušinio, jų lukštas Baltas. Kiaušinių matmenys (n=81): 16,7 x 10,5 (15,2–17,95 x 9,7–11,0) mm (V. Jusys, n=37; M. Mačiulis, n=28; R. Mečionis, n=16). Kiaušinio svoris

Remezų dėties dydis (n=10) (V. Jusys, n=6; R. Mečionis, n=2; M. Mačiulis, n=2)

1,0–1,2 g. Peri tilk patelė ir tai trunka 12–15 dienų. Jauniklius maitina ir prižiūri abu poros nariai. Jaunikliai lizdus apleidžia būdami 18–20 d. amžiaus, tačiau dar kurį laiką sugrižta į jų nakvoti. Dalis porų per sezono išveda dvi vadas.

Mityba

Minta įvairiais smulkiais vabzdžiais, kirminais, vorais. Lesa nendrių, švendrų ir kt. augalų smulkias sėklas.

Literatūra

Demongin L. 2016. *Identification Guide to Birds in the Hand*. 392 p.

Ivanauskas T. 1964. *Lietuvos paukščiai*. III knyga.

Jusys V., Karlonas M. 2022. *Lietuvoje žiemojančios paukščiai*.

Kurlavičius P., Raudonikis L. 2001. Lietuvos paukščių vietinių populiacijų gausa 1999–2001 metais. Lietuvos ornitofaunistinė komisija. *Ciconia*: 9, p. 92–97.

Logminas V. (Sud.) 1991. *Lietuvos fauna. Paukščiai* 2.

Nedzinskas V. 1973. Retas Žuvinto svečias. *Mūsų gamta*: 9, p. 33.

Paltanavičius S. 1991. Remeza. *Lietuvos fauna. Paukščiai* 2, p. 178–179.

Ribikauskas V. 1971. Simanėliškių durpyno remezos. *Mūsų gamta*: 7, p. 11–13.

Spina F.1, Baillie S. R.1, Bairlein F.1, Fiedler W. and Thorup K. (Eds.) 2022. *The Eurasian African Bird Migration Atlas*. Prieiga internete: <https://migrationatlas.org/EURING/CMS>. 1Joint lead editors.

Prieiga internete: https://euring.org/files/documents/EURING_longevity_list_20230901.pdf

In memoriam: balandžio 24 d. netekome LOD garbės nario ALGIRDO NAVASAIČIO

Lietuvos ornitologų draugiją pasiekė skaudi žinia – šių metų balandžio 24 d. amžinybėn iškeliavo LOD garbės narys Algirdas Navasaitis. Reiškiamė nuoširdžią užuojautą šeimai, artimiesiems ir kolegoms. Jo atminimas visuomet išliks mūsų širdyse.

Algirdas Navasaitis gimė Kaune 1932 m. balandžio 27 d., tarnautojų šeimoje. Baigęs Kaišiadorių vidurinę mokyklą, 1950 m. pradėjo studijuoti Lietuvos žemės ūkio akademijos Miškų fakultete. 1955 m. baigė Lietuvos žemės ūkio akademiją, kurioje dėstė 1955–2005 metais. 1963 m. Vilniaus valstybiniame universitete apgynė biologijos mokslų kandidato disertaciją (1993 m. nostrikuotas gamtos mokslų daktarui) „Lietuvoje aptinkamų kikilių (Fringillidae) šeimos paukščių morfologinė ir ekologinė charakteristika ir jų reikšmė žemės bei miškų ūkiui“. 1965 m. jam buvo suteiktas docento vardas. 1967–1977 m. Algirdas Navasaitis dirbo Miškų katedros vedėju. Algirdas Navasaitis daugiau kaip 10 metų dėstė dendrologiją būsimiems miškų ūkio inžinieriams, o vėliau skaitė gamtosaugos kursą visiems Akademijos studentams, o miško paukščių ir žvérių biologiją su medžioklės pagrindais – būsimiems miškų ūkio inžinieriams.

Mokslinių tyrimų sritis – miško paukščiai ir aplinkosaugos. Algirdas Navasaitis skaitė pranešimus Lietuvos, Pabaltijo, TSRS ornitologiniuose kongresuose Taliene, Maskvoje, Berlyne. Paskelbė apie 250 mokslinių ir mokslo populiarinimo straipsnių. Daugelio knygų autorius ir bendraautorius: „Lietuvos TSR flora“ (3 t., 1961; 4 t., 1971), „Dendrologija“ (1963, 1973), „Miškininkystė“ (1967, 1979), „Miško žvérių ir paukščių biologija ir medžioklės ūkio pagrindai“ (1971), „Melioracija ir miškininkystė“ (1974), „Tadas Ivanauskas“ (1976), „Lietuvos medžiai“ (1979), „Lietuvos miškų paukščiai“ (1983), „Lietuvos fauna. Paukščiai“ (1 d., 1990; 2 d., 1991), „Medžioklė“ (1998), „Akademikas Tadas Ivanauskas ir Obelynė“ (2002), „Miško žvėrys“ (2007) ir kt.

Algirdas Navasaitis Akademijoje daugiau kaip 20 metų vadovavo Gamtos apsaugos draugijai. Kartu su bendrautoriumi Petru Kurlavičiumi apdovanotas TSRS liaudies pasiekimų parodos gamtos mokslų paviljono bronzos medaliu už ornitologijos srities mokslinius darbus, taip pat bronzos medaliu už gam-

tosauginę veiklą. Algirdas Navasaitis apdovanotas Valstybinio gamtos apsaugos komiteto, Aukštojo ir spec. vidurinio mokslo, Miškų ūkio ir Miško pramonės ministerijų garbės raštais. Jis įrašytas į Lietuvos gamtos apsaugos draugijos garbės knygą.

Algirdas Navasaitis buvo Lietuvos ornitologų draugijos garbės narys.

2025 M. KOVO 29 D. VYKO VISUOTINIS LIETUVOS ORNITOLOGŲ DRAUGIJOS SUVAŽIAVIMAS

Šarūnė NOREIKAITĖ, Laimonas ŠNIAUKŠTA

Visuotinis LOD narių susirinkimas vyko kovo 29 d. Kintuose, turizmo komplekse „Mėlynasis karpis“, Šilutės r. Renginio metu aptarti Draugijos veiklos klausimai, pristatyti gamtosauginiai projektai ir naujausi moksliiniai tyrimai bei Draugijos iniciatyvos. Susirinkime dalyvavo 32 nariai, dar 38 nariai savo balsus pateikė internetu. Iš viso šiai metais iki susirinkimo buvo registruoti 249 LOD nariai.

Susirinkimą atidarė Draugijos direktorius Liutauras Raudonikis, kuris pristatė susirinkimo dienotvarę, akcentavo susirinkimo svarbiausias dalis ir priminė, kad šių metų paukštis – raudonkojis tulikas. Išrinkus susirinkimo pirmmininką ir sekretorių buvo patvirtinta balsavimo už pristatomas ataskaitas tvarka. Susirinkimo pirmoje dalyje buvo pristatyta ir tvirtinama 2024 m. Draugijos veiklos ir finansinė ataskaita, LOD kontrolės komisijos Draugijos finansinės ataskaitos įvertinimas, LOD valdybos ataskaita ir 2025 m. LOD veiklų kryptys. Balsavimo būdu buvo išrinkti LOD Valdybos ir Kontrolės komisijos nariai. Valdybos nariais tapo Mindaugas Ilčiukas, Povilas Ignatavičius, Kęstutis Jarmalavičius, Žydrūnas Preikša, Albertas Skirpstas, Laimonas Šniaukšta ir Vilma Žemaitienė. Kontrolės komisijoje dirbs Algis Butleris, Darius Musteikis ir Ramūnas Žydelis. Vėliau buvo diskutuojama dėl LOD logotipo atnaujinimo. Diskusiją vedė LOD darbuotoja Justina Karlonienė. Pateikti trys logotipo variantai ir informuota apie vizualinio identiteto kūrimo

mą, prie kurio vertinimo ir tobulinimo pakvieti prisidėti ir LOD nariai.

Lietuvos ornitofaunistinės komisijos (LOFK) sekretorius Augustas Šimkus pristatė 2024 m. LOFK ataskaitą. Joje pristatyti 4 Lietuvių naujos praejusiais metais aptiktos paukščių rūšys: stepinė pempė (atrado V. Eigirdas), sibirinė nuodėgulė (atrado L. Būčys), kuoduotasis dančiasnapis (atrado S. Glemžienė) ir tam-susis grifas (identifikuotas GPS siūstuvu). Iš viso per metus buvo patvirtinti 36 retų paukščių stebėjimai, o daugiau nei po vieną LOFK anketą pateikę stebėtojai 2024 m. buvo Vytautas Eigirdas, Vytautas Jusys, Arūnas Čerkauskas ir Augustas Šimkus. Supažindinta ir su sistematinio sąrašo pakeitimais, su kuriais galima susipažinti ir LOD interneto svetainėje birdlife.lt. Vėliau L. Šniaukšta pristatė žiemojančių vandens paukščių apskaitos rezultatus, o LOD darbuotojas Gediminas Petkus – Kalėdinio paukščių maratono rezultatus (apie juos plačiau – žurnalo „Paukščiai“ 2025 m. Nr. 1). LOD narystės koordinatorė Šarūnė Noreikaitė ap-

žvelgė 2024 m. savanoriškas veiklas ir padėkojo aktyviausiems LOD savanoriams. Po pranešimo buvo diskutuojama dėl LOD nario mokesčio dydžio peržiūros, po kurios dalyviai vienbalsiai pritarė mokesčio keitimu.

Antroje susirinkimo dalyje vyko LOD garbės nario rinkimai. Buvo pasiūlyta Vytauto Jusio kandidatūra, atsižvelgiant į jo indėlį ir nuopelnus ornitologijai ir aplinkosaugai. Suskaičiavus susirinkime dalyvavusiu narių ir elektroniniu būdu balsavusiųjų skaičius V. Jusys buvo išrinktas Lietuvos ornitologų draugijos garbės nariu. LOD dėkoja Vytautui už aktyvų dalyvavimą Draugijos veikloje, nuopelnus vykdant paukščių tyrimus, siekiant geresnės jų apsaugos ir neįkainojamą švietėjiską veiklą!

Toliau buvo pristatyti pranešimai aktualiomis gamtosaugos temomis. LR aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos politikos grupės vadovas Algirdas Klimavičius pranešimu „Gamtos apsaugos aktualijos ir iššūkiai“ atkreipė dėmesį, kad Lietuvoje gamtosaugos iniciatyvų įgyvendinimą sunkina riboti finansiniais ištekliai ir skirtingu interesų grupių požiūrių skirtumai į žaliojo kurso tikslus. VšĮ „Pelkių atkūrimo ir apsaugos fondas“ direktorius Nerijus Zableckis pristatė fondo veiklas ir jų rezultatus Lietuvoje bei užsienyje. Pranešime išryškinti pagrindiniai iššūkiai, tokie kaip skirtingas pelkių ir durpynų reglamentavimas bei žemės nuosavybės klausimai. LOD vyr. biologas-ekspertas

Vytautas Jusys išrinktas LOD garbės nariu
© Justina Kuliešė

Gintaras Riauba pristatė 2024 m. įprastų paukščių stebėsenos rezultatus, pabrėždamas, kad per pastaruosius 25 metus kaimo paukščių populiacija sumažėjo apie 50 %, o nuo 2025 m. šalyje pradedama ir įprastų miško paukščių stebėsena. LOD valdybos pir-

Gediminas Petkus pristato aktyviausiųs Kalėdinio paukščių stebėjimo maratono dalyvius © Šarūnė Noreikaitė

Mažosios žąsies identifikacijos mokymo dalyviai © Justina Kuliešė

mininkas L. Šniaukšta pristatė žalvarnio apsaugos projektą, vykdomą kartu su Aplinkos ministerija ir Lietuvos zoologijos sodu, ir pasiektus pradiniaus rezultatus.

Mažoji žąsis (*Anser erythropus*) baltakakčių žąsų (*Anser albifrons*) ir baltaskruočių berniklių (*Branta leucopsis*) būryje. Nemuno delta, 2025-03-30 © Šarūnė Noreikaitė

Susirinkimo dalyviams LOD projekto vadovas Julius Morkūnas pristatė jūros paukščių apsaugos nuo žūties žvejybiniuose tinkluose rezultatus, pagal kuriuos derinant žvejybos laiką ir biotechnines apsaugos priemones galima iki 100 % sumažinti jūros paukščių priegaudą. Pasibaigus oficialiai susirinkimo daliai, nariai klausėsi įkvepiančio pasakojimo apie Ruandos, Ugandos ir Tanzanijos gamtą ir gyvūnus, kurį pristatė Milda ir Laimonas Šniaukštės.

Ačiū visiems dalyvavusiems ir savo balsus internečių pateikusiems nariai, tikimės, kad kitaip metais LOD nariai aktyviau dalyvaus visuotiniame susirinkime ir išreikš savo valią, nes LOD visuotinis susirinkimas yra aukščiausias Draugijos organas.

Kitą dieną vyko mažosios žąsies identifikacijos mokymai, surengti igyvendinant projektą „Mažosios žąsies svarbiausių teritorijų tinklo apsauga prisitaikant prie klimato kaitos“ (LIFE19 NAT/LT/000898). Jie prasidėjo teorine paskaita, o vėliau mokymų dalyviai tėsė žinių tobulinimą praktinėje išvykoje. Teorinę dalį apie Lietuvoje aptinkamas žąsų rūšis ir jų atpažinimo ypatumus pristatė LOD direktorius ir projekto vadovas Liutauras Raudonikis. Po paskaitos dalyviai vyko į Nemuno deltą, kur ornitologas Vytautas Eigirdas padėjo atpažinti pievose besimaitinančias žąsis – tarp jų pavyko rasti ir mažąjį. Projektą finansuoja Europos Sąjungos LIFE programa, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija ir Norvegijos aplinkos agentūra.

ŽIEMOJANČIŲ VANDENS PAUKŠČIŲ APSKAITŲ REZULTATAI LIETUVOJE 2025 METAIS

Laimonas ŠNIAUKŠTA

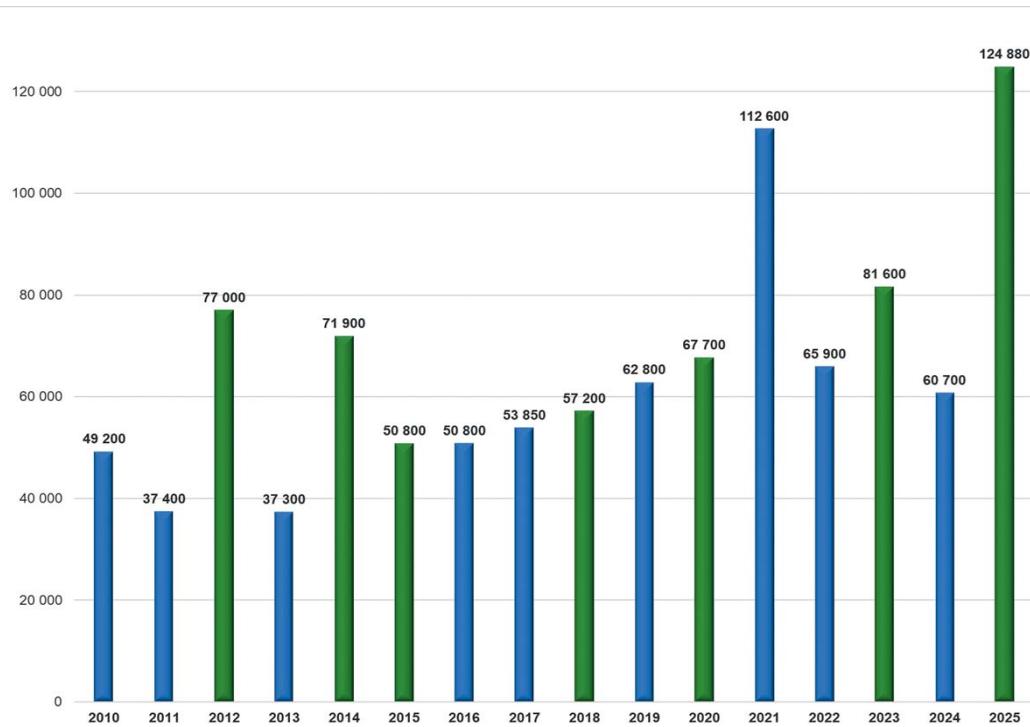
Žiemojančių vandens paukščių apskaitos vykdomos ne tik siekiant planuoti šių sparnuočių apsaugą, bet ir vertinant Vakarų Palearktikos vandens paukščių populiacijų gausumą. Tarptautinių vandens paukščių apskaitų (angl. International Waterbird Census) informacija tapo svarbi vandens ir pelkių paukščių apsaugai visame pasaulyje. Tarptautinės žiemojančių vandens paukščių apskaitos vykdomos nuo 1967 m. ir šiemet buvo vykdomos 59-us metus.

Pagal apskaitų metodiką duomenys renkami nuo sausio 9 iki 21 d., bet siekiant gauti tikslesnius duomenis apskaitos vykdomos sausio viduryje (šiai metais sausio 17–19 d.), kad tuo pačiu metu kuo daugiau apskaitų dalyvių vykdytų apskaitas skirtingose teritorijose. Prie apskaitų prisijungė gausus ir anksčiau dalyvavusių apskaitų dalyvių būrys, taip pat ir nauji savanoriai. Paukščius skaičiavome 50 rajonų ar savivaldybių ir aplankėme beveik 600 vietovių. Prie apskaitų prisijungė ir rezervatų bei regioninių parkų darbuotojai, jiems padedant surinkome daugiau duomenų.

Jau tampa įprasta, kad žiemos Lietuvoje nenuuspėjamos. Ši žiema taip pat buvo ne išimtis. Sausį laikėsi teigiamą temperatūrą, todėl vandens telkiniai neužšalo, o paukščiai pasklidę po visą šalies teritoriją. Nors stiprūs vėjai pajūryje labai netrukdė, tačiau apskaitų metu vanduo garavo, todėl identifikuoti toliau esančius paukš-

čius buvo labai sudėtinga. Sausis Šilutės r. priminė pavasarį, nes pievose ar vandens telkiniuose laikėsi dideli būriai paukščių, kuriuos paprastai stebime nuo kovo mėnesio. Vien Šilutės r. suskaičiuota daugiau nei trečdalnis (35,7 %) visų apskaitų paukščių. Kauno apylinkės, kurios šaltomis žiemomis įprastai sutraukia daugiausia žiemojančių paukščių, šiemet liko antroje vietoje (11,7 % visų suskaičiuotų paukščių) ir gerokai paukščių gausa nusileido Šilutės r., o net 9,1 % visų apskaitų paukščių buvo suskaičiuoti ties Prienais ir Birštonu. Žiemojančių vandens paukščių stebėjimų duomenų pasiskirstymas pagal teritorijas pateikiamas 1 lentelėje ir 2 pav.

Kaip įprastai, gausiausia žiemojanti vandens paukščių rūšis buvo didžioji antis (lot. *Anas platyrhynchos*), kurios individai sudarė 40 % visų suskaičiuotų paukščių. Antra pagal gausą rūšis – klykuolė (*Bucephala clangula*), daugiau nei 16 % visų suskaičiuotų paukš-

I pav. 2010–2025 m. vykdytų žiemojančių vandens paukščių apskaitų užregistruotų paukščių skaičiaus palyginimas

čių, trečia – kuoduotoji antis (*Aythya fuligula*), kurios apie 15 000 individų sankaupa buvo užregistruota Šilutės rajone.

Susumavus visų apskaitų dalyvių atsiųstų anketų duomenis šią žiemą suskaičiavome apie 124 880 paukščių – daugiausia nuo 2010 metų. 2010–2025 m. apskaitų duomenys lyginami diagrame (1 pav., mėlynai pažymėti metai, kai apskaitų metu orai buvo šalti ir dauguma vandens telkiniai užšalę, žliai pažymėtos apskaitų metu pasitaikiusios šiltesnės oro sąlygos).

Didžiausios sankaupos šią žiemą užregistruotos:

- Šilutės ir Klaipėdos rajonuose:
 - ~15 000 kuoduotųjų ančių Krokų Lankoje;
 - ~ 5500 didžiujų ančių Kuršių mariose ties Dreverna;
 - ~2200 didžiujų ančių ties Sausgalviais.
- Kauno miesto apylinkėse:
 - ~7400 didžiujų ančių;
 - ~2800 paprastujų klykuolių.
- Nemuno upės ruože tarp Prienų m. ir Verknės up. žiočių:
 - ~7890 paprastujų klykuolių;
 - ~2890 didžiujų ančių.

Žiemojančių vandens paukščių apskaitos akimirka Neryje ties Kairėnais, 2025-01-19 © Justinas Jelisejevas

1 lentelė. Žiemojančių paukščių skaičius 2025 m. atskiruose šalies rajonuose

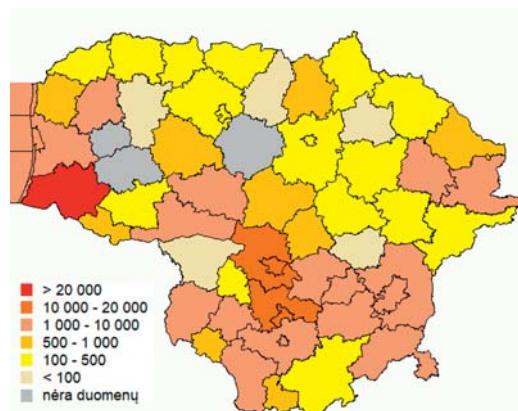
Šilutės r.	44 568	Šalčininkų r.	1 120	Kazlų Rūdos sav.	345
Kauno m. ir r.	14 631	Palangos m.	1 068	Šiaulių m. ir r.	339
Birštono sav. ir Prienų r.	11 374	Ignalinos r.	1 065	Tauragės r.	298
Neringos sav.	4 671	Druskininkų sav.	980	Varėnos r.	289
Raseinių r.	3 594	Pagėgių sav.	970	Švenčionių r.	286
Klaipėdos m. ir r.	3 574	Kalvarijos sav.	960	Biržų r.	239
Elektrėnų sav.	3 549	Kelmės r.	936	Akmenės r.	134
Marijampolės sav.	3 529	Kėdainių r.	917	Rokiškio r.	124
Vilniaus m. ir r.	3 339	Zarasų r.	910	Skuodo r.	115
Vilkaviškio r.	3 264	Jonavos r.	877	Joniškio r.	105
Jurbarko r.	2 453	Pasvalio r.	743	Kupiškio r.	58
Utenos r.	2 383	Kretingos r.	636	Telšių r.	56
Alytaus r.	1 971	Molėtų r.	473	Šakių r.	53
Plungės r.	1 816	Ukmergės r.	453	Pakruojo r.	48
Trakų r.	1 535	Mažeikių r.	425	Širvintų r.	48
Lazdijų r.	1 495	Ankyščių r.	425		
Kaišiadorių r.	1 253	Panevėžio m. ir r.	395		

Toliau trumpai apžvelgiami atskirų rūsių paplitimo ir gausos ypatumai.

Didžioji antis (*Anas platyrhynchos*) – užregistruota apie 49 890 individų, iš kurių apie 43 % patelių ir 57 % patinų. Gausiausia Šilutės r. – 8855, Kauno m. ir r. – 8650, Raseinių r. – 3112, Prienų r. ir Birštono sav. – 2961, Marijampolės sav. – 2837, Vilniaus m. ir r. – 2471, Vilkaviškio r. – 2111.

Praėjusių žiemą suskaičiuota daugiausia didžiųjų ančių nuo 2010 metų. Palyginimui: 2024 m. suskaičiuotos 43 597 didžiosios antys (~72 % visų suskaičiuotų paukščių), 2023 m. – 33 463 (41 %), 2022 m. – 31 760 (38,9 %), 2021 m. – 43 370 (38,5 %), 2020 m. – 28 850 (42,6 %), 2019 m. – 38 300 (61 %). Užregistruotų didžiųjų ančių skaičiaus tendencijos 2010–2025 m. apskaitų metu pateikiamos diagramoje (3 pav.).

Paprastoji klykuolė (*Bucephala clangula*) – užregistruota apie 20 120 individų. Gausiausia Nemune ties Prienais, kur užregistruota apie 7890 individų sankaupa. Šilutės r. – 3691, Kauno m. ir r. – 2945, Elektrėnų sav. – 1194, Lazdijų r. – 933, Vilkaviškio r. – 582, Nemune tarp Jurbarko ir Vilkijos – 358, Trakų r. – 357, Kaišiadorių r. – 321, Vilniaus m. ir r. – 320, Utenos r. – 243, Neringos sav. – 233, Klaipėdos m. ir r. bei Molėtų r. – po 107, Alytaus r. – 103. Iš viso klykuolės buvo stebėtos 43 rajonuose ar savivaldybėse. Klykuolių, taip pat kaip ir didžiųjų ančių, šiuo apskaitų metu suskaičiuota daugiausia nuo 2010 metų.

2 pav. Žiemojančių paukščių stebėjimų duomenų 2025 m. pasiskirstymas šalies rajonuose

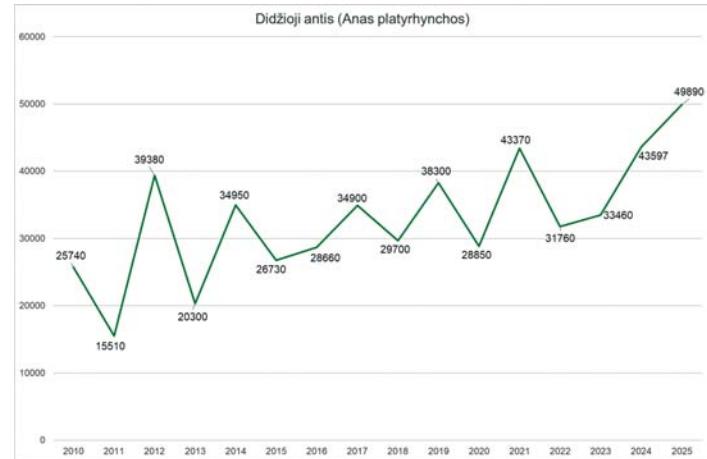
Klykuolės sudarė ~16,1% visų šiemet suskaičiuotų paukščių. Palyginimui: 2024 m. suskaičiuotos 5268 klykuolės (8,6 % visų suskaičiuotų paukščių), 2023 m. – 10 990 (13,5 %), 2022 m. – 8529 (10,5 %), 2021 m. – 12 768 (11,3 %), 2020 m. – 7965 (11,8 %), 2019 m. – 6095 (9,7 %).

Kuoduotoji antis (*Aythya fuligula*) – užregistruota apie 17 550 individų. Šios rūšies antys nedažnos šaltomis žiemomis, tačiau praėjusių žiemą buvo neįprastai gausios. Tokį skaičių lėmė didžiulė apie 15 000 individų sankaupa Krokų Lankoje, Šilutės r. Iš viso Šilutės r. užregistruotos 16 334 kuoduotosios antys. Kauno apylinkėse suskaičiuoti 347 individai, Plungės r. – 248, Lazdijų r. – 175, Elektrėnų sav. –

Didžioji antis (*Anas platyrhynchos*).

Biržai, 2025-02-15

© Eglė Sukackienė

3 pav. Didžiųjų ančių užregistruotų individų skaičiaus palyginimas 2010–2025 m.

Gulbės nebylės (*Cygnus olor*) ir gulbės giesmininkės (*Cygnus cygnus*).

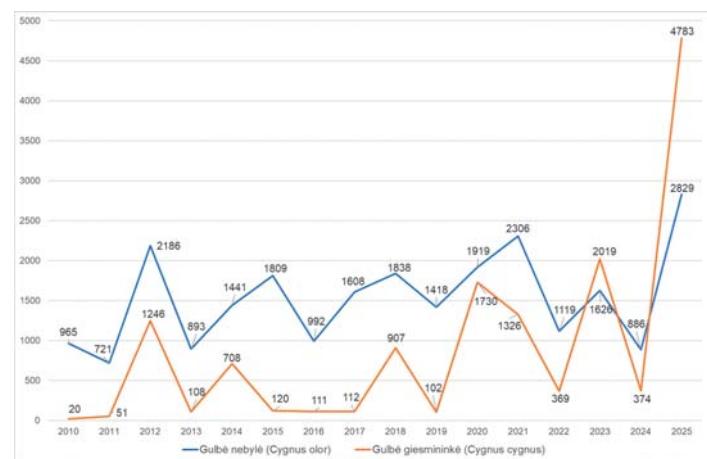
Bundalai, Šilutės r., 2025-01-27

© Vytautas Jusys

101, 86 – ties Prienais, po 60 – Vilkaviškio ir Utenos r. ir dar buvo stebėtos 10 rajonų ar savivaldybių.

Kuoduotosios antys sudarė ~14,1 % visų šiemet suskaičiuotų paukščių. Palyginimui: 2024 m. suskaičiuota 451 kuoduotoji antis (0,7 % visų paukščių), 2023 m. – 2953 (3,6 %), 2022 m. – 398 (0,6 %), 2021 m. – 9446 (8,4 %), 2020 m. – 604 (0,9 %), 2019 m. – 263 (0,4 %).

Gulbė giesmininkė (*Cygnus cygnus*) – užregistruoti 4783 individai. Daugiausia užregistruota Šilutės r. – 3168, 367 giesmininkės užregistruotos Raseinių r., 315 – ties Vilniumi ir 235 – Pagėgių sav. Taip

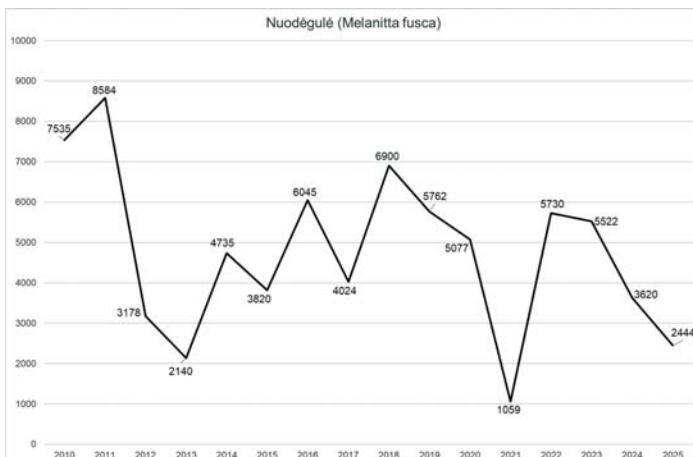
4 pav. Gulbių giesmininkėi ir gulbių nebylių užregistruotų individų skaičiaus palyginimas 2010–2025 m.

pat šios rūšies gulbės buvo registruojamos dar 29 rajonuose ar savivaldybėse, bet ne taip skaitlingai.

Palyginimui: 2024 m. suskaičiuotos 374 gulbės giesmininkės, 2023 m. – 2019, 2022 m. – 369, 2021 m. – 1326, 2020 m. – 1730, 2019 m. – 102.

Praėjusių žiemų gulbių giesmininkų suskaičiuota gerokai daugiau nei gulbių nebylių. Abiejų rūsių užregistruotų individų skaičiaus tendencijos 2010–2025 m. apskaitų metu pateikiamos diagramoje (4 pav.).

Didysis dančiasnapis (*Mergus merganser*) – užregistruota 4418 individų. Šiais metais tik penktose vietoje pagal gausą. Gausiausias Šilutės r. – 1371,

5 pav. Nuodėgulių užregistruotų individų skaičiaus palyginimas 2010–2025 m.

Neringos sav. – 524, Kauno apylinkėse – 476, Trakų r. – 208, Plungės r. – 200, Elektrėnų sav. – 178, Nemune tarp Vilkijos ir Jurbarko – 154, Vilkaviškio r. – 132, Lazdijų r. – 116. Taip pat didieji dančiasnapių buvo stebėti dar 32 rajonuose ar savivaldybėse, bet ne taip skaitlingai.

Palyginimui: 2024 m. suskaičiuota 1313 didžiųjų dančiasnapių, 2023 m. – 2699, 2022 m. – 3482, 2021 m. – 12 277, 2020 m. – 2681, 2019 m. – 1524.

Laukys (Fulica atra) – užregistruoti 3306 individai. Daugiausia laukų užregistruota Elektrėnų sav. – 969 ir Utenos r. – 942. Ne tokie skaitlingi laukiai buvo Plungės r. – 574, Šilutės r. – 354, ties Kaunu – 194. Taip pat laukiai buvo stebėti dar 14 rajonuose ar savivaldybėse, bet ne taip skaitlingai.

Paprastoji nuodėgulė (*Melanitta fusca*). Baltijos jūra ties Šventaja, 2025-01-24 © Vaidotas Laukžemis

Palyginimui: 2024 m. suskaičiuoti 193 laukiai, 2023 m. – 4920, 2022 m. – 370, 2021 m. – 16 243, 2020 m. – 3440, 2019 m. – 589.

Gulbė nebylė (Cygnus olor) – užregistruoti 2829 individai. Gausiausia Šilutės r. – 710, Marijampolės sav. – 481, Kauno m. ir r. – 209, Alytaus r. – 174, Vilkaviškio r. – 150, ties Prienais – 116. Gulbės nebylės buvo registruojamos daugumoje rajonų ar savivaldybių, tik ne taip skaitlingai nei nurodytuose.

Palyginimui: 2024 m. suskaičiuotos 866 gulbės nebylės, 2023 m. – 1626, 2022 m. – 1119, 2021 m. – 2306, 2020 m. – 1919, 2019 m. – 1418.

Nuodėgulė (Melanitta fusca) – užregistruoti tik 2444 individai (vos 2 % visų paukščių). Užregistruotų nuodėgulių skaičiaus tendencijos 2010–2025 m. apskaitų metu pateikiamos diagrame (5 pav.).

Žiemojančios gulbės giesmininkės (*Cygnus cygnus*). Nemuno delta, 2025-01-17 © Vytautas Jusys

Laukys (*Fulica atra*). Lūšių ež., Ignalinos r., 2025-01-19
© Eglė Sukackienė

Ledinė antis (*Clangula hyemalis*). Baltijos jūra ties Palanga, 2025-01-20 © Rimvydas Alšauskas

Tai iš dalies lėmė sudėtingos apskaitų jūroje sąlygos, nes oras mirguliavo ir buvo sunku atskirti toliau skrendančius paukščius. Baltijos jūroje ties Neringa suskaičiuotos 2156 nuodėgulės, jūroje ties Klaipėdos r. – 221, o ties Palangos savivaldybe – 66. Apskaitų metu viena nuodėgulė užregistruota Vievio ež., Elektrėnų sav.

Palyginimui: 2024 m. suskaičiuota 3620 nuodėgulų (5,9 % visų suskaičiuotų paukščių), 2022 m. – 5522 (6,8 %), 2022 m. – 5730 (7 %), 2021 m. – 1059 (0,9 %), 2020 m. – 5077 (7,5 %), 2019 m. – 5762 (9,2 %).

Pilkoji žąsis (*Anser anser*) retai aptinkama žiemos apskaitų metu, bet šiltu oru šią žiemą suskaičiuoti 1994 individai. Didžioji dalis individų užregistruoti Šilutės r. – 1862. Pagėgių raj. sav. – 100, Neringos sav. – 20, Alytaus r. – 6, Kazlų Rūdos sav. – 4, po vieną Raseinių r. ir ties Prienais.

Palyginimui: 2024 m. pilkosios žąsys nerastos, 2023 m. suskaičiuota 1680, 2022 m. – 0, 2021 m. – 40, 2020 m. – 53, 2019 m. – 8.

Didysis kormoranas (*Phalacrocorax carbo*) – užregistruoti 772 individai. Daugiausia kormoranų suskaičiuota ties Kaunu – 256, Neringos sav. – 96, Palangos m. sav. – 91, ties Klaipėda – 85, Trakų r. – 78, Elektrėnų sav. – 40. Taip pat didieji kormoranai buvo stebėti dar 14 rajonų ar savivaldybių, bet ne taip skaitlingai.

Palyginimui: 2024 m. suskaičiuotas 181 kormoranas, 2023 m. – 563, 2022 m. – 379, 2021 m. – 282, 2020 m. – 465, 2019 m. – 149.

Mažasis dančiasnapis (*Mergellus albellus*) – užregistruoti 659 individai. Gausiausias Kurių mario-

se ties Neringa – 344, ties Ventės ragu – 85, ties Drevverna, Klaipėdos r. – 71. Taip pat mažieji dančiasnapių stebėti ties Kaunu – 30, Zarasų r. – 26, Kretingos r. – 13, Elektrėnų sav. – 11, Prienų r. – 9, Molėtų r. – 6, po 2 – Marijampolės sav., Plungės r. ir Kazlų Rūdos sav.

Ledinė antis (*Clangula hyemalis*) – užregistruoti 592 individai. Didžioji dauguma užregistruota pajūryje: ties Neringa – 221, ties Klaipėda – 194, ties Palanga – 176. Taip pat viena ledinė antis stebėta vidaus vandeneyse – Luodžio ež., Zarasų r.

Eurazinė cyplė (*Mareca penelope*) – užregistruoti 378 individai. Kaip išprasta, didžioji dalis užregistruota Kauno m. ir r. – 351. Kitos Pasvalio r. – 6, Elektrėnų sav. – 5, Marijampolės sav. – 4, po 3 – Ignalinos r., Kretingos r., Kazlų Rūdos sav., Raseinių r. – 2, Kėdainių r. – 1.

Juodoji antis (*Melanitta nigra*) stebėta tik pajūryje – 290 individų. Baltijos jūroje ties Palanga užregistruotos 263, ties Neringa – 21, ties Klaipėda – 6 juodosios antys.

Tundrinė žąsis (*Anser serrirostris*) – retai žiemą aptinkama rūšis, praėjusių apskaitų metu užregistruota 290 individų. Visi paukščiai registruoti Klaipėdos r. ir Šilutės r. – ties Drevverna suskaičiuota 159, ties Sausgalviais – 61, ties Šyša – 50, ties Kanteriškiais – 20 šios rūšies žąsų.

Ausuotasis kragas (*Podiceps cristatus*) – užregistruota 190 individų. Didžioji dauguma užregistruota pajūryje: ties Neringa – 117, ties Palanga – 39, ties Klaipėda – 24. Dar 4 ausuotieji kragai suskaičiuoti Elektrėnų sav., po 2 – Molėtų ir Šilutės r., po 1 – Ignalinos r. ir Marijampolės sav.

Mažasis kragas (Tachybaptus ruficollis) – užregistruoti 93 individai. Daugiausia individų stebėta Kauno m. ir r. – 57. Marijampolės sav. – 11, ties Vilniumi ir ties Klaipėda – po 4, po 3 – Trakų, Vilkaviškio, Rokiškio ir Pasvalio r., po 2 – Druskininkų sav. ir Kėdainių r., o Elektrėnų sav. – 1.

Pilkoji antis (Mareca strepera) – 88 stebėtos Nemune ir Neryje ties Kaunu.

Žiloji antis (Aythya marila) – užregistruoti 86 individai. Stebėtos net 7 rajonuose ar savivaldybėse: Šilutės r. – 49, Neringos sav. – 13, Kretingos r. – 10, ties Kaunu – 9, Utenos r. – 3 ir po 1 individą Vilkaviškio ir Zarasų r.

Baltakaktė žąsis (Anser albifrons) – užregistruoti 73 individai. Visos baltakaktės žąsys registruotos vakarinėje Lietuvos dalyje: Šilutės r. – 47, Pagėgių sav. – 20, Neringos sav. – 6.

Rudagalvė antis (Aythya ferina) – užregistruota 70 individų. Kuršių mariose ties Dreverna – 48, Trakų r. – 13, Plungės r. – 4, po 2 – Vilkaviškio ir Utenos r., Kelmės r. – 1.

Rudagalvė kryklė (Anas crecca) – užregistruoti 28 individai. Didžioji dauguma stebėta Kauno m. ir r. – 18. Nemune atkarpoje tarp Vilkijos ir Jurbarko stebėtos 7 kryklės, Druskininkų sav. – 2, Šalčininkų r. – 1.

Narų šių apskaitų metų užregistruota nedaug dėl mirguliuojančio oro ir sunkiai ižiūrimų toliau skrenančių paukščių. **Juodakaklių narų (Gavia arctica)** suskaičiuota 14. Dauguma vidaus vandenynje: Utenos r. – 10, Elektrėnų sav. – 2. Dar po 1 – Kuršių

mariose ties Neringa ir Baltijos jūroje ties Šventaja. **Rudakaklių narų (Gavia stellata)** užregistruota 10 individų. Baltijos jūroje ties Neringa – 7, ties Palanga – 2 ir ties Klaipėda – 1. Taip pat užregistruoti 2 neidentifikuoti narai.

Raguotasis kragas (Podiceps auritus) – užregistruoti 8 individai. Net 7 raguotieji kragai stebėti Trakų r., o 1 Baltijos jūroje ties Neringa.

Smailiauodegė antis (Anas acuta) – užregistruoti 7 individai. Ties Kaunu – 3, Marijampolės sav. – 2 ir Pasvalio r. – 1.

Mažoji gulbė (Cygnus columbianus) – 4 gulbės žuviniųkystės tvenkiniuose ties Simnu, Alytaus r.

Vidutinis dančiasnapis (Mergus serrator) – užregistruoti 3 individai. Po 1 individą užregistruota Kaune ir Baltijos jūroje ties Neringa bei Palanga.

Po vieną individą užregistruota: **alka (Alca torada)** – Baltijos jūroje ties Neringa, **paprastoji berniklė (Branta bernicla)** – Šilutės r., **šaukštasnapė antis (Spatula clypeata)** – Klaipėdoje.

Apskaitų metu taip pat buvo registruojamos ir kitos žiemojančios bei su vandens ekosistema susijusios rūšys.

Kirai: iš viso suskaičiuoti 8672 **paprastieji kirai (Larus canus)**, **sidabriniai (Larus argentatus)** ir **kaspijinių kirų (Larus cachinnans)** – 2574, **rudagalvių kirų (Chroicocephalus ridibundus)** – 594, **balnuotųjų kirų (Larus marinus)** – 196, **mažųjų kirų (Hydrocoloeus minutus)** – 32, taip pat 206 neidentifikuotos rūšies kirai. Didžioji dauguma kirų registruoti Vaka-

Šaukštasnapė antis (Spatula clypeata). Klaipėda, 2024-12-26 © Irina Baltrūnienė

Mūšos upė ties Gustoniais, Pasvalio r., 2025-01-18
© Arūnas Čerkauskas

rū Lietuvoje: Šilutės r. – virš 7000, ties Klaipėda – virš 1800, Neringos sav. – virš 780, Pagėgių r. – apie 550, Palangos m. sav. – apie 150. Toliau nuo pajūrio daugiausia kirų apskaitų metu laikėsi ties Kaunu – virš 830. Elektrėnų sav. užregistruota virš 320, Utenos r. – virš 170, ties Prienais – virš 110. Iš viso kirai buvo registruojami 26 Lietuvos rajonuose ar savivaldybėse.

Apskaitų metu buvo užregistruoti žiemojančius **pilkieji garniai** (*Ardea cinerea*) – 552, **didieji baltieji garniai** (*Ardea alba*) – 370, **jūriniai ereliai** (*Haliaeetus albicilla*) – 200, **tulžiai** (*Alcedo atthis*) – 44, **nendrinės vištėlės** (*Gallinula chloropus*) – 5, **ilgasnapės vištėlės** (*Rallus aquaticus*) – 3 ir 1 **didysis baublys** (*Botaurus stellaris*) Žuvinto ežere.

Lietuvos ornitologų draugija nuo širdžiai dėkoja šiemis žiemojančių paukščių apskaitose dalyvavusiems ir duomenis pateikusiems stebėtojams: P. Adeikiui, G. Adomaitytei, R. Akstinui, R. Alšauskui, V. Augutei, P. Bagdonui, A. ir R. Bakanavičiams, I. Balrūnenei, G. Baubliui, B. Belchev, K. Bilinskui, R. Brindzai, M. Brūžui, L. Bučiui, I. Čeponienei, A. Čerkauskui, P. Čipiliui, I. Čitavičienei, V. Dalmantaitai, D. Dementavičiu, A. Dulskiui, L. Dvyliui, G. Eigirdui, V. Eigirdui, A. Gaidamavičiu, L. Gaidžiūnenei, L. Galatiltei, Z. Gasiūnatei, S. Glemžienei, V. Grigaliūnui, K. Gurjazkaitei, M. Ilčiukui, L. Ivanovienei, L. Izotovai, R. Jakaitai, J. Janušauskui, D. Janušonui, A. ir K. Jarmalavičiams, A. Jasinskytei, I. Jazauskaitei, A. Jurgo, R. Jusevičienei, D. Juškevičienei, V. Karnauskui, A. Kasparavičiu, D. Kavšinui, R. Kembrytei-Ilčiukienei, V. Kiliauskui, V. Kilinskui, E. Kinderiui, R. Kinduriui, L. Klevinskui, E. Komar, R. Komar, G. Kornevienei, A.

Kriauciūnienei, K. Kubilienei, R. Kubiliui, S. ir J. Kuliešiams, V. Laukžemui, D. Laurinavičiu, V. Lepeskai, V. Lopetai, E. Lopšaitienei, R. Mackevičienei, B. Maldūnienei, L. Margaitytei, D. Martinavičiūtei, A. Masiiliūnaitėi, J. Matiukaitė-Pribušauskienei, T. Matulevičiu, S. Medžioniui, T. Meškutavičiu, M. Miliauskui, N. Misiui, S. Mitrakui, Ž. Mukuliu, A. Naryškin, V. Narušienei, D. Nemaniu, R. Noreikai, Š. Noreikaitei, D. ir D. Norkūnams, R. Padaigienei, E. Pakštytei, S. Patkauskui, S. Pošiūnaitei, T. Povilauskui, A. Pranaičiu, D. Pranckūnienei, Bridvaišiui, Giliui, Apusiui, Gaušvinui, J. Pribušauskienei, R. ir M. Pupeliams, D. Račkauskaitėi, G. Radžiūtei, A. Raubaitei, A. Raudoniui, M. Ružauskui, I. Semionovui, G. Sidabrienei, Ž. Sinkevičiu, V. Slavickui, V. Stankaičiu, L. Stasiukynui, D. Stepanovui, E. Sukackienei, A. Survilaitei, G. Svirskienei, B. Šablevičiu, J. Šabūnaitei, I. Šalaševičiu, M. Šeškui, I. Šeškui, A. Šimkui, E. Širvytei, P. Šlepetytei, G. Šlušnytei, L. ir M. Šniaukštoms, T. Špiliauskui, L. Tautkienei, V. Topicha, E. Užpelkiui, G. Vaičietytei, B. Vaičiūnui, A. Vikai, G. Vyšniauskaitei, R. Žarkaitienei, V. Žarkaičiu, V. Žemaitienei, R. Žydeliu, A. Žilinskieni.

Taip pat prie apskaitų prisijungusioms rezervatų ir regioninių parkų direkcijoms.

Iki susitikimo 60-osiose žiemojančių vandens paukščių apskaitose 2026 m. sausio 16–18 d.

RESULTS OF MIDWINTER WATERBIRDS COUNTS IN LITHUANIA IN 2025

Laimonas ŠNIAUKŠTA

Summary. The Lithuanian Ornithological Society, assisted by a large volunteer team, continued the annual midwinter waterbird counts, the data of which forms part of the international waterbird census organized by the Wetlands International. Observers visited more than 600 survey points and registered about 124,880 birds. The weather in January was mild and most lakes and other waterbodies were not frozen at the time of the census. Mallard was the most numerous waterfowl species with a total of more than 49,800 birds recorded (accounting for 40% of all registered birds). The second most abundant species was Common Goldeneye with a total more than 20,100, while the third species was Tufted Duck with more than 17,500 (including a single flock of 15,000 birds in Krokus Lankos, Šilutė). Nationally, most birds were found in Šilutė district (35.7% of all birds).

LIETUVOJE ŽIEDUOTAS JŪRINIS ERELIS APTIKTAS ŠVEDIJOJE

Ričardas PATAPAVIČIUS

*Lietuvos paukščių žiedavimo centras (LPŽC) gavo pranešimą apie Lietuvoje žieduoto jūrinio erelio (*Haliaeetus albicilla*) aptikimą Švedijoje. Jis pastebėtas ir nufotografuotas 2025 m. sausio 24, 25 ir 26 d. šių erelių lesinimo aikštelyje Didžiosios pelkės nacionaliniame parke Jonšiopinge lene Pietų Švedijoje. Tai pirmas žinomas Lietuvoje žieduoto šios rūšies paukščio aptikimas kitoje (vakarinėje) Baltijos jūros pusėje. Šis paukštis, dar neskraidentis jauniklis, Kauno Tado Ivanauskos zoologijos muziejaus darbuotojų Deivio Dementavičiaus ir Sauliaus Rumbučio buvo sužieduotas lizde Kuršių nerijoje 2023 m. gegužės 30 d. Atstumas tarp žiedavimo iki aptikimo vietų 479 km, kryptis nuo žiedavimo vietas į aptikimo vietą (azimutas) 293°, laiko tarpas nuo žiedavimo iki aptikimo 605 dienos (1 m. 7 mėn. 25 d.).*

Palyginimui galima pasakyti, kad iki 2024 m. gruodžio 31 d. LPŽC duomenų bazėje buvo duomenų apie 116 Lietuvoje žieduotų jūrinių erelių 153 aptikimų už Lietuvos ribų atvejus: Lenkijoje (43 individų 53 aptikimų atvejai), Latvijoje (atitinkamai, 37 ir 50), Baltarusijoje (10 ir 10), Rusijoje (9 ir 9, iš kurių 7 ir 7 Karaliaučiaus (Kaliningrado) sr.), Vengrijoje (8 ir 14), Estijoje (3 ir 7), Vokietijoje (3 ir 3), Suomijoje (2 ir 5), Austrijoje ir Ukrainoje (po 1). Nuo žiedavimo vietas Lietuvoje ir taip pat nuo jų išperėjimo vietas, nes visi buvo žieduoti dar neskraidentys jaunikliai lizduose, toliausiai į rytus aptiktas 1 084 km atstumu Vologdos sr., Rusijoje, į pietus – 1 201 km atstumu Vengrijoje, į vakarus – 1 089 km atstumu Vokietijoje, į šiaurę – 692 km atstumu Suomijoje. Ir nė vieno kitoje Baltijos jūros pusėje. Lietuvoje žieduotų šių paukščių aptikimos vietas už Lietuvos ribų parodytos 1 pav.

Pažymėtina ir tai, kad iki šiol taip pat nežinoma nė vieno kitoje Baltijos jūros pusėje žieduoto jūrinio erelio aptikimo Lietuvoje atvejo, nors LPŽC duomenų bazėje yra duomenų apie 93 ne Lietuvoje žieduotų šios rūšies paukščių aptikimą Lietuvoje. Jie buvo žieduoti Latvijoje (35 individai), Lenkijoje (27), Estijoje (15), Suomijoje (9), Rusijoje (4) ir Baltarusijoje, Vokietijoje

Lietuvoje žieduotas jūrinis erelis 2025 m. sausio 24 d. Švedijoje, Didžiosios pelkės nacionaliniame parke
© Kent Ögrn

bei Vengrijoje (po 1). Šių paukščių žiedavimo vietas parodytos 2 pav. Trys paukščiai, taip pat dar neskraidentys jaunikliai, kurie buvo aptikti Lietuvoje, žieduoti Suomijos Lapijose regione 1 439, 1 422 ir 1 319 km atstumu nuo jų aptikimo vietas. Apytiksliai tai dvigubai toliau, nei toliausiai nuo žiedavimo vietas Suomijoje aptiktas Lietuvoje žieduotas individus. Toliausiai aptikto Lietuvoje žieduoto individuo aptikimas (1201 km atstumu Vengrijoje) ir toliausiai nuo žiedavimo vietas Suomijoje Lietuvoje aptiktas individus (1439 km) yra įrodymas, kad pavieniai šios rūšies paukščiai migruoja ir gana dideliais atstumais nuo jų išperėjimo vietas.

Šie faktai – tik vienintelis (bent iki šiol) jūrinio erelio iš Lietuvos aptikimas kitoje Baltijos jūros pusėje ir nė vieno žinomo aptikimo individuo iš ten Lietuvoje – yra įrodymas, kad jūrinių erelių populiacijos į vakarus ir į rytus nuo Baltijos jūros tarpusavyje izoliuotos. Taip yra todėl, kad jūra jiems sunkiai įveikiamas ekologinis barjeras, nes kai kurie plėšriewių paukščiai, tarp jų ir jūriniai ereliai, ilgais atstumais virš vandens skristi vengia. Taip elgiasi, pavyzdžiu, ir į Afriką migruojantys ereliai reksniai, sakalai keleiviniai bei kiti plėšriewių paukščiai (ir ne tik jie), kurie Viduržemio jūrą aplenkia skrisdami pakrante.

Lietuvoje pirmieji du jūriniai ereliai, dar neskraidentys jaunikliai, sužieduoti Ventės rago ornitologinės stoties darbuotojo Vytauto Jusio 1988 metais. Vėliau – 7 paukščiai 1990 m., o nuo 1992 m. jie žie-

1 pav. Lietuvoje žieduotų jūrinių erelių aptikimos vietas (žalias žymės) už Lietuvos ribų. Švedijoje aptikto individuo aptikimo vieta ir žiedavimo vieta (raudona žymė) sujungtos linija. Kai kurios žymės reiškia daugiau nei vieno paukščio aptikimo vietą

2 pav. Lietuvoje aptikty, bet ne Lietuvoje žieduotų jūrinių erelių žiedavimo vietas. Kai kurios žymės reiškia daugiau nei vieno paukščio žiedavimo vietą

duojami kasmet. Iki 2024 m. pabaigos sužieduota 1313, iš kurių 1288 (98,1 %) dar neskraidentys jaunikliai ir tik 25 jau užaugę, gebantys laisvai skristi paukščiai. Nuo 1992 m. šių paukščių dar neskraidentys jaunikliai žieduojami spalviniais žiedais. Pagal tarptautinį projektą kiekvienoje valstybėje, o tose valstybėse, kurių teritorija didelė, p.vz., Suomijoje, Švedijoje – ir atskiruose regionuose, jie ženklinami skirtinės spalvos žiedais, pagal kuriuos, net neidentifikavus žiedo numerio, aišku, kurioje valstybėje ar jos regione vienas ar kitas individus buvo išperėtas. 2024 m. pabaigoje Lietuvoje tokiais žiedais paženklintų jauniklių skaičius siekė 1199.

Iki 2024 m. gruodžio 31 d. gauta informacija apie 362 (27,6 %) Lietuvoje žieduotų jūrinių erelių 958 aptikimo atvejus (805 aptikimai Lietuvoje ir 153 aptikimai užsienyje). Žinant, kad tai ilgaamžiai paukščiai, o pirmą kartą po žiedavimo jie neretai aptinkami praėjus keleriems ar net keliolikai metų, tai po žiedavimo praėjus ne mažiau nei 10 metų sužinoma apytiksliai apie 40 % žieduotų individų bent po vieną aptikimo atvejį. Iš žinomų 958 Lietuvoje žieduotų individų aptikimų atvejų net 863 (90,1 %) – laisvėje aptikti gyvi paukščiai, dažniausiai jų žiedus identifikavus tų paukščių fotografirose. Visiems, pranešusiems apie aptiktus žieduotus paukščius (ne tik jūrinius erelius), nuoširdžiai dėkojame. Ši informacija yra labai svarbi, nes padeda atskleisti pokyčius paukščių pasaulyje dėl žmogaus ūkinės veiklos sparčiai besikeičiančioje gamtinėje aplinkoje.

DISCOVERY OF FIRST LITHUANIAN WHITE-TAILED EAGLE IN SWEDEN

Ričardas PATAPAVIČIUS

Summary. A White-tailed Eagle ringed as nestling on 30 May 2023 on the Curonian Spit (western Lithuania) was observed on 24–26 January 2025 at a feeding station in Store Mosse National Park (Jönköping county), Sweden. This constitutes the first record of a Lithuanian-ringed White-tailed Eagle not only in Sweden, but anywhere west of the Baltic Sea.

To date, a total of 116 Lithuanian-ringed White-tailed Eagles have been recorded outside Lithuania in a total of ten countries, all locations are shown in Figure 1. Likewise, a total of 93 foreign-ringed White-tailed Eagles from seven countries have been recorded in Lithuania (in seven countries), the locations shown in Figure 2.

Ornitofaunistiniai stebėjimai Lietuvoje 2025 m. pavasarį

Parengė Augustas ŠIMKUS

Ši 2025 m. pavasarį pastebėtų paukščių suvestinė parengta pagal Lietuvos ornitofaunistinės komisijos (LOFK) sudarytą paukščių sąrašą. Pateikiama tik konkreti informacija – paukščio rūšis (porūšis), stebėjimo data ir vieta, stebėtų paukščių skaičius, kai kurių atvejais – ir jų lytis bei amžius.

Kai kurių rūsių paukščių stebėjimams reikia pildyti specialią LOFK anketa. Ją rasite www.birdlife.lt/index.php/lofk/ (lietuviu ir anglų kalbomis).

Informaciją, apie kokias paukščių rūsių ir kokiu laikotarpiu LOFK renka stebėjimus, rasite <http://www.birdlife.lt/index.php/lofk/lt-pauksciai/>.

Mažoji žasis (*Anser erythropus*).
Nemuno delta, 2025-03-31 © Dalia Stalauskienė

Kiekvieno stebėjimo pabaigoje skliausteliuose įrašyta stebetojo (-ų) pavardė (-ės), taip išsaugoma konkretaus atvejo stebėtojo autorystė.

Sutrumpinimai:

[VS] – vėlyvas stebėjimas;

[AS] – ankstyvas stebėjimas;

[15] – kelinta šios rūšies registracija Lietuvoje;

[DB] – didelis būrys.

RUDAKAKLĖ BERNIKLĖ (*Branta ruficollis*)

2025-03-09 vienas paukštis stebėtas žąsų būryje šalia Katkūnų k., Pasvalio r. (J. Mulevičius).

KANADINĖ BERNIKLĖ (*Branta canadensis*)

2025-03-15 apie 15 paukščių būrys praskrido virš Hageno kalno Kuršių nerijoje (R. Kinduris), 03-11 septyniolika paukščių Drevernos laukuose, 10 paukščių būrys praskrido virš šiaurinės Klaipėdos miesto dalies (S. Karalius), 03-12 devyni paukščiai Lazdininkų tvenk., Kretingos r. (I. Baltrūnienė), 03-17 septyni individai Gargždų karjere (R. Alšauskas), 03-21 devyni paukščiai laukuose prie Sausgalvių (B. Stukė, E. Sukackienė), 03-29 viena berniklė maitinosi apsemtoje lauko pievoje šalia Žalgirio miško, Šilutės r. (M. Miliauskas), 2025-04-13 dvi Rusnės saloje netoli Pakalnės ir viena Rupkalvių pievose, Šilutės r. (S. Karalius ir Ornimokyklos grupė), 2025-04-27 vienas paukštis maitinosis mišriame migruojančiu žąsų būryje, dirbamuoose laukuose Raseinių r. (A. Vika).

TRUMPASNAPĖ ŽASIS (*Anser brachyrhynchus*)

2025-03-09 vienas paukštis matytas tūkstantiniame žąsų būryje kukurūzų lauke prie Panevėžio aplinkkelio, netoli Vaišvilčių, 03-10 žąsų būriuose kukurūzų laukuose į pietvakarius nuo Radviliškio matyti bent 3, kovo 11 d. – bent 5 paukščiai, 03-20 dvi stebėtos pamiskės laukų baloje šalia Latavėnų, Anykščių r., 03-29 prie Suvernų, Šilutės r., žąsų būryje stebėtas 1 paukštis (A. Šimkus), 03-30 viena žasis baltakakčių būryje ties Pakalne, Rusnės saloje (M. Miliauskas, D. Špukas), 1 paukštis prie Sausgalvių ir 2 prie Šlažų, Šilutės r., 2025-03-31 vienas paukštis žąsų būryje Plaškių pievose, Pagėgių sav., 2025-04-09 viena stebėta su kitomis žąsimis Gaukštionių laukuose, Vilniaus r., tikriausiai tas pats

paukštis ir balandžio 11 d. (A. Šimkus), 2025-04-13 viena stebėta nedideliai būryje kartu su pilkosiomis ir mažosiomis žąsimis prie Povilų, Šilutės r. (I. Čeponiene, T. Čeponis, B. Vaičiūnas), 1 Rusnės saloje netoli Uostadvario (S. Karalius ir Ornimokyklos grupė), 2025-04-21 viena trumpasnapė žąsų būryje tarp Velžio ir Liūdynės, Panevėžio r. (A. Šimkus), 2025-04-23 vienas paukštis stebėtas Šiaulių r., šalia Pakumulšių gyvenvietės, bendrame būryje su tundrinėmis žąsimis (G. Eigirdas).

MAŽOJI ŽASIS (*Anser erythropus*)

2025-03-11 vienas paukštis, panašu, kad nežieduotas, matytas tūkstantiniame žąsų būryje kukurūzų lauke į pietvakarius nuo Radviliškio (A. Šimkus), 03-23 vienas paukštis stebėtas netoli Bundalų miško, Šilutės r. (V. Stankaitis), 03-30 stebėta netoli Sausgalvių k., Šilutės r. (D. Stalauskienė), 1

Trumpasnapė žasis (*Anser brachyrhynchus*).
Rusnės sala, 2025-04-03 © Rimvydas Alšauskas

Kojūkas (*Himantopus himantopus*).
Gapšti žuv. tvenk., 2025-04-21 © Vygaantas Karnauskas

Avocetės (*Recurvirostra avosetta*).
Šventosios pajūris, 2025-04-19 © Vaidotas Laukžemis

paukštis Rusnės saloje (M. Miliauskas), žieduotų paukščių pora prie Pakalnės, Rusnės saloje, Šilutės r. (A. Šimkus), 2025-04-13 penkios stebėtos kartu su pilkosiomis ir trum-pasnapė prie Povilių, Šilutės r. (I. Čeponienė, T. Čeponis, B. Vaičiūnas).

URVINĖ ANTIS (*Tadorna tadorna*)

2025-05-23 dvi poros stebėtos karjere ties Pilialaukio kaimu, Trakų r. (R. Kudžma).

ŠAUKŠTASNAPĖ ANTIS (*Spatula clypeata*)

2025-03-11 du patinėliai užlietuose laukuose prie Bevardžio upelio, 1 Alkos polderyje, Šilutės r. (L. Dvylys), 03-15 keturi patinai Sausgalviuose, Šilutės r. (I. Baltrūnienė) [AS].

AMERIKINĖ CYPLĖ (*Mareca americana*)

2025-03-22 patinas stebėtas kitų ančių būryje Viešinto ež., Anykščių r. (A. Šimkus) [7].

RUDĖ (*Aythya nyroca*)

2025-03-11 vienas paukštis Beičių I tvenk., Rokiškio r. (A. Narbutas).

PAPRASTOJI GAGA (*Smaateria mollissima*)

2025-04-26 virš jūros ties Nida į šiaurę praskrido 3 paukščiai (1+1+1), į pietus – 6 (2+4), 2025-04-27 ten pat į šiaurę 7 paukščiai, į pietus – 1, 2025-04-28 ten pat 5 paukščių būrelis praskrido į šiaurę ir atgal į pietus, dar vienas paukštis atskirai į pietus (A. Šimkus), 2025-05-05 du patinai praskrido virš jūros ties Karkle (S. Karalius).

JUODOJI ANTIS (*Melanitta nigra*)

2025-04-23 antrametis patinas stebėtas Viešinto ež., Anykščių r., čia laikėsi iki gegužės 2 d. (A. Šimkus).

VIDUTINIS DANČIASNAPIS (*Mergus serrator*)

2025-03-11 patinas Metelio ež., Lazdijų r. (E. Šniaukšta), patelė Vasaknų tvenk., Zarasų r. (A. Čerkauskas), 2025-04-18 du patinai Arvydų tvenk., Vilniaus r. (R. Akstinas), 2025-05-18 patelė gegužės 18 ir 19 d. stebėta Viešinto ež., Anykščių r. (A. Šimkus).

ILGASNAPĖ VIŠTELĖ (*Rallus aquaticus*)

2025-03-09 vienas paukštis girdėtas marių nendryne šiauriau Nidos, 03-10 vienas paukštis aktyviai reiškėsi bal-su marių nendryne piečiau Pervalkos (L. Dvylys), 03-11 vienas paukštis Papio ež., Vilniaus r. (M. Miliauskas), 1 paukštis Kadrėnų tvenk. nendryne, Ukmurgės r. (R. Akstinas) [AS].

PLOVINĖ VIŠTELĖ (*Zapornia parva*)

2025-04-22 dvi Gargždų karjeruose, Klaipėdos r. (R. Alšauskas), 2025-04-23 patinėlis suteimus kveksėjo šlapynėje prie Karčekų, Anykščių r. (A. Šimkus) [AS].

AUSUOTASIS KRAGAS (*Podiceps cristatus*)

2025-03-08 trys paukščiai Elektrėnų mariose, 03-09 aštuoni kragai Žuvinto ež., Alytaus r. (M. Miliauskas), 03-09 vienas paukštis stebėtas viename iš Išlaužo žuv. tvenk., Prienų r. (R. Jusevičienė), 03-11 vienas individas Beičių I tvenk., Rokiškio r. (A. Narbutas), 1 paukštis Vasaknų tvenk., Zarasų r. (A. Čerkauskas), 03-13 vienas Širvėnos ež., Biržuo-se (B. Maldūnienė), 03-15 vienas Arvydų žuv. tvenk., Vilniaus r. (A. Šimkus), 1 Šventininkų ež., Trakų r. (M. Miliauskas) [AS].

RAGUOTASIS KRAGAS (*Podiceps auritus*)

2024-03-09 ne mažiau kaip 12 paukščių jūroje ties Nidos paplūdimio gelbėtojų stotimi (L. Dvylys), 2025-04-22 vienas paukštis Viešinto ež., Anykščių r., 2025-04-26 jūroje ties Nidos gelbėtojų stotimi stebeti 4 paukščiai, 2025-04-27 – 1, 2025-05-01 vienas Viešinto ež., Anykščių r., 2025-05-02 ten pat 2 (A. Šimkus), 2025-05-07 pora stebėta Šventininkų karjere, Trakų r. (R. Kudžma).

KOJŪKAS (*Himantopus himantopus*)

2025-04-21 stebėtas Gabšių žuv. tvenk., Raseinių r. (V. Kilčauskas) [14].

AVOCETĖ (*Recurvirostra avosetta*)

2025-04-13 Šventojoje prie tilto salelėje stebėtas 1 paukštis (A. Aleliūnas, V. Laukžemienė, V. Laukžemis), 2025-05-15 stebėta Birvėtos tvenk., Ignalinos r. (R. Nalivaika).

JŪRINIS KIRLIKAS (*Charadrius hiaticula*)

2025-05-13 vienas paukštis Šventininkų karjere, Trakų r., 05-19 devynių paukščių būrelis maitinosis šlapiai želmenų laukė tarp Viešinto ir Suosos ež., Anykščių r. (A. Šimkus).

UPINIS KIRLIKAS (*Charadrius dubius*)

2025-03-23 vienas paukštis maitinosis prie lauko balos netoli Girininkų I k., Kauno r. (L. Dvylys), 03-30 vienas Senujų Trakų karjere (A. Piečukaitis), 1 paukštis laukų baloje ties Dievogala, Kauno r. (L. Dvylys) [AS].

VIDUTINĖ KUOLINGA (*Numenius phaeopus*)

2025-03-26 vienas paukštis Šventosios pajūryje (V. Laukžemienė) [AS], 2025-05-19 vienas paukštis stebėtas sudirbtame lauke kelyje nuo Meškalaukio į Pažasus, Pasvalio r. (J. Mulevičius) [VS].

GAIDUKAS (*Calidris pugnax*)

2025-03-08 du paukščiai viename iš Bebruliškės tvenk., Kazlų Rūdos sav., 03-09 trylika paukščių stebėti viename iš Išlaužo žuv. tvenk., Prienų r. (R. Jusevičienė), 03-11 vienuolika paukščių Sausgalviuose, Šilutės r., 8 paukščiai maitinosis užlietuose laukuose prie Bevardžio upelio, Šilutės r. (L. Dvylys), 3 gaidukai Šventininkų karjere, Trakų r. (M. Miliauskas), 13 paukščių Drevernos laukų baloje (S. Karalius), 03-15 keturi paukščiai stebėti Gaukštonių laukuose, Vilnius r. (A. Šimkus), keletas būreliai po 10-15 individų Sausgalviuose (I. Baltrūnienė) [AS].

JUODAKRŪTIS BĒGIKAS (*Calidris alpina*)

2025-03-11 vienas individas Drevernos laukų baloje (S. Karalius) [AS].

MAŽASIS BĒGIKAS (*Calidris minuta*)

2025-04-27 vienas besimaitinančias paukštis stebėtas Kazlų Rūdos sav., prie Bebruliškės žuv. tvenk. (R. Jusevičienė) [AS].

KRANTINIS TILVIKAS (*Actitis hypoleucus*)

2025-04-14 vienas paukštis maitinosis prie Smilgių tvenk., Pasvalio r. (R. Akstinas) [AS].

BRASTINIS TILVIKAS (*Tringa ochropus*)

2025-03-14 vienas paukštis maitinosis balose prie Belmonto tvenk., Vilniuje (A. Šimkus), 03-15 stebėtas Minijos pakrantėje ties Gargždais (R. Alšauskas) [AS].

RAUDONKOJIS TULIKAS (*Tringa totanus*)

2025-03-09 vienas prie Papio ornitologinio draustinio, Vilnius r. (B. Stukė), 03-11 vienas paukštis skraidė virš užlietu laukų prie Bevardžio upelio, Šilutės r. (L. Dvylys), 3 paukščiai maitinosis sekliumose Vasaknų tvenk., Zarasų r. (A. Čerkauskas) [AS].

TIKUTIS (*Tringa glareola*)

2025-04-14 du paukščiai maitinosis užlietose pievose prie Degaičių, Telšių r. (A. Čerkauskas), 2025-04-16 trys tikučiai Papio ež. sekliumose, Šalčininkų r., 1 praskrido virš Baltosios Vokės durypyno, Trakų r. (A. Šimkus), 2025-04-19 du paukščiai stebėti mažoje salelėje Žuvinto ežere ir virš čzero (R. Brindza), mažiausiai 4 paukščiai Birvėtos tvenk., Ignalinos r. (M.

Mažasis bēgikas (*Calidris minuta*). Babruliškės žuv. tvenk., Kazlų Rūdos sav., 2025-04-27 © Renata Jusevičienė

Miliauskas), bent 3 paukščiai Bebruliškės tvenk., 5 lauko baloje ties Gudeliais ir 2 lauko baloje ties Bundžiškėmis, Kazlų Rūdos sav. (L. Dvylys), balandžio 19-20 d. užlietame laukė šalia Radviliškio tikučiai jau gausūs, skaičius nuolat kintantis, iki daugiau nei 100 (A. Šimkus) [AS].

ŽALIAKOJIS TULIKAS (*Tringa nebularia*)

2025-03-30 vienas paukštis stebėtas ties Sausgalviais (R. Jusevičienė) [AS].

JUODAGALVIS KIRAS (*Ichthyaetus melanocephalus*)

2025-03-30 pora paukščių rudagalvių ir paprastųjų kirų būryje prie Skirvytės, Rusnės saloje, Šilutės r. (A. Šimkus), 2025-04-18 vienas paukštis stebėtas Kaune, Neryje (R. Jusevičienė), 2025-04-19 vienas paukštis rudagalvių kirų kolonijoje Kalvių tvenk., Klaipėdos r. (S. Karalius).

PLĒŠRIOJI ŽUVĖDRA (*Hydroprogne caspia*)

2025-05-31 stebėta Ventės rage (M. Miliauskas) [VS].

POLIARINĖ ŽUVĖDRA (*Sterna paradisaea*)

2025-05-05 viena praskrido kartu su upinėmis jūroje ties Karkle (S. Karalius).

BALTASKRUOSTĖ ŽUVĖDRA (*Chlidonias hybridus*)

2025-04-29 du besiilsintys ir besimaitinančios paukščiai stebėti Kaune, Neries upėje (R. Jusevičienė) [AS].

JUODOJI ŽUVĖDRA (*Chlidonias niger*)

2025-04-16 trys žuvėdros Papio ež., Šalčininkų r. (A. Šimkus), 2025-04-19 mažiausiai 14 paukščių Birvėtos tvenk., Ignalinos r. (M. Miliauskas) [AS].

SMAILIAUODEGIS PLĒŠIKAS (*Stercorarius parasiticus*)

2025-04-25 vienas praskrido į šiaurę virš jūros ties Kopgaliu, 2025-04-26 vienas matytas migruojantis į šiaurę virš jūros ties Nida, balandžio 27 ir 28 d. – dar po 1 (A. Šimkus), 2025-04-30 penkių paukščių būrys skrido virš Baltijos jūros Latvijos link Šventojoje, ties senuoju molu (E. Kinderis).

Raudonkojis sakalas (*Falco vespertinus*).
Janoniu k., Molėtų r., 2025-05-24 © Dalia Stalauskienė

BALTASIS GANDRAS (*Ciconia ciconia*)

2025-03-09 vienas prie kelio Klaipėda–Dituvė, Klaipėdos r. (K. Balsytė), 03-11 du gandrai lizde Utenos užmiestyje (R. Kaunietis), 1 paukštis lizde Lumpėnuose, Pagėgių sav. (L. Dvylis), 1 paukštis pievoje netoli Šepetos k., Kupiškio r. (K. Čepėnas), 2 praskrido ties Stanislavuvka, Ukmergės r. (A. ir K. Jarmalavičiai), 1 Raitininkų k., Alytaus r. (G. Kašeta), 02-13 du paukščiai lizde Kelmės r. (T. Matulevičius), 1 paukštis praskrido virš Gurių k., Vilniaus r. (R. Karapavičius), 03-14 vienas Grimzdų k., Šilalės r. (D. Musteikis), matytas Jonaičių k., Šilutės r. (E. Užpelkis), 03-15 vienas Kurtuvėnuose, Šiaulių r. (V. Lopeta), 03-15 vienas lizde prie Dumpių savytyno, Klaipėdos r. (I. Baltrūnienė) [AS].

JUODASIS GANDRAS (*Ciconia nigra*)

2025-03-20 pastebėtas Raudonplynio kraštovaizdžio draustinyje, Kazlų Rūdos sav. (A. Keraitytė-Neimanė) [AS].

MAŽASIS BAUBLYS (*Buteo minutus*)

2025-05-12 stebėtas Buvydiškių tvenk., Vilniaus m. sav. (R. Kudžma), 2025-05-21 vienas patinas lojo Piršeno ež., Molėtų r. (R. Akstinas).

KILNUSIS ERELIS (*Aquila chrysaetos*)

2025-03-09 jaunas paukštis sklandė puolamas kranklių ir nuskrido šiaurės kryptimi ties Suosos ež., Anykščių r. (A. Šimkus), 03-31 suaugęs paukštis sklandė netoli Baldegėjų k., Kelmės r. (V. Karnauskas).

NENDRINĖ LINGĖ (*Circus aeruginosus*)

2025-03-14 stebėta Baltosios Vokės šlapynėje, Trakų r. (B. Stukė) [AS].

STEPINĖ LINGĖ (*Circus macrourus*)

2025-03-22 trečiametis patinas medžiojo prie Senrusnės ež., Pagėgių sav. (M. Karlonas), 2025-04-11 patinas medžiojo pievoje Kukarskės k., Šakių r. (O. Atkočaitis), 2025-04-20 patinas praskrido į šiaurės rytus virš Radviliškio (A. Šimkus), 2025-04-22 patinas stebėtas Šiaulių r., netoli Ožkėnų k. (G. Eigirdas), 2025-04-28 vienas patinėlis medžiojo netoli Kruopų k., Akmenės r. (T. Matulevičius).

BALINĖ PELĖDA (*Asio flammeus*)

2025-03-30 viena Šventosios pajūryje (V. ir V. Laukžmėi), 2025-04-24 Šilutės r., prie Tatamiškio, ant keliuko naktį stebėtas 1 paukštis (A. Aleliūnas), 2025-04-18 matyta Kopgalio kopose (S. Karalius).

URALINĖ PELĖDA (*Strix uralensis*)

2025-03-04 vienas paukštis stebėtas Joniškio r. (T. Matulevičius).

KUKUTIS (*Upupa epops*)

2025-03-29 kukutis prie Aukštojo kalvos, Vilniaus r. (L. Salienė) [AS].

ŽALVARNIS (*Coracias garrulus*)

2025-05-05 pirmas sugrįžęs žalvarnis stebėtas Druskininkų sav., 05-06 jau stebėtas ir antras sugrįžęs individas (A. Norkūnas, L. Šniaukšta).

BITININKAS (*Merops apiaster*)

2025-05-09 dešimt paukščių stebėti Šakių r., Gelgaučiškio apylinkėse (R. Jusevičienė), 2025-05-21 šeši paukščiai Kukarskės k., Kidulių sen., Šakių r. (O. Atkočaitis).

PAPRASTASIS PELĒSAKALIS (*Falco tinnunculus*)

2025-03-09 vienas paukštis stebėtas ties Likiškės k., Alytaus r. (E. Bersienevas) [AS].

RAUDONKOJIS SAKALAS (*Falco vespertinus*)

2025-05-13 patelė skraidė medžiodama vabzdžius prie Papio ež. ir gretimos šlapynės, Šalčininkų r. (A. Šimkus), 2025-05-15 patinukas matytas virš Vilniaus geležinkelio stoties bėgių rytė ir galimai tas pats paukštis medžiojo po elektros linija Kalnėnuose po pietų (R. Karapavičius), 2025-05-24 patelė stebėta Janoniu k., Molėtų r. (D. Stalauskienė), 2025-05-25 vienas paukštis stebėtas netoli Rokų, Kauno r., ant elektros laidų laukuose (N. Kučinskas).

STARTSAKALIS (*Falco columbarius*)

2025-03-15 patelė medžiojo laukuose netoli Ličiūnų k., Pasvalio r. (R. Akstinas) [AS].

KRAMERIO PAPŪGA (*Psittacula krameri*)

2025-04-21 stebėta Draugystės parke Klaipėdoje (P. Salvador).

RAGUOTASIS VIEVERSYS (*Eremophila alpestris*)

2025-03-30 būrelis raguotujų vieversių šalia Šventininkų karjero, Trakų r. (T. Povilauskas).

URVINĖ KREGŽDĖ (*Riparia riparia*)

2025-04-16 viena su šelmeninėmis kregždėmis virš Papio ež., Šalčininkų r. (A. Šimkus), 2025-04-25 praskrido Buivydžių tvenk., Vilniuje (A. Baronas), 2025-04-28 du paukščiai stebėti Juosaudų karjere, Kretingos r. (Irina Baltrūnienė) [AS].

ŠELMENINĖ KREGŽDĖ (*Hirundo rustica*)

2025-03-29 vienas paukštis ant elektros laidų Krekenavojė, Panevėžio r. (I. Čeponienė) [AS].

LANGINĖ KREGŽDĖ (*Delichon urbicum*)

2025-04-15 vienas paukštis stebėtas Panevėžyje (B. Vaičiūnas), 2025-04-16 viena su šelmeninėmis kregždėmis virš Papio ež., Šalčininkų r. (A. Šimkus), 2025-04-18 vienas paukštis virš Gurių sodų, Vilniaus m. sav. (R. Karpavičius), 2 stebėtos Kogalyje (S. Karalius), 2025-04-19 trys paukščiai stebėti skraidentys Prienų r., Išlauže (R. Jusevičienė), keletas paukščių sodyboje prie seno lizdo Kiduliu k., Šakių r. (O. Atkočaitis), 2 kregždės Šiūlėnų km., Ignalinos r. (M. Miliauskas), 2025-04-20 vienas paukštis sugrįžo į lizdą Kačerginėje (P. Antanavičius) [AS].

ILGAUODEGĖ ZYLĖ (*Aegithalos caudatus europaeus*)

2025-03-29 viena stebėta prie Pleinės pelkės, Šilutės r. (D. Račkauskaitė, Z. Gasiūnaitė).

ŽALIOJI PEČIALINDA (*Phylloscopus sibilatrix*)

2025-04-15 vienas paukštis trumpai giedojo Sapieginėje, Vilniuje (A. Šimkus) [AS].

ŠIAURINĖ PEČIALINDA (*Phylloscopus trochiloides*)

2025-05-08 vienas paukštis matytas ir girdėtas šiauriniuose Neries slaituose Vingio parke, Vilniaus m. sav. (R. Karpavičius) [AS].

DIDŽIOJI KRAKŠLĖ (*Acrocephalus arundinaceus*)

2025-04-18 vienas paukštis girdėtas Buivydžių tvenk., Vilniuje (M. Miliauskas), 1 individuas nendrėse Kintų pakrantėje, prie apžvalgos bokšto (L. Galatiltė), 2025-04-21 vienas patinas giedojo Kadrėnų tvenk., Ukmergės r. (R. Akstinas), 2025-04-22 didžioji krakslė giedojo Gargždų karjeruose (R. Alšauskas), 2025-04-23 giedantis paukštis Viešintos ež. nendryne, Anykščių r. (A. Šimkus) [AS].

ŽEERINĖ NENDRINUKĖ (*Acrocephalus schoenobaenus*)

2025-04-18 sugauta Ventės rage, vėliau tą dieną čiulbėjo (V. Jusys), 2025-04-19 vienas paukštis giedojo prie Bebruliškės tvenk., Kazlų Rūdos sav. (L. Dvylys), 1 bandantis giedoti paukštis girdėtas Prienų r. sav., prie Išlaužo žuv. tvenk., 2025-04-20 giedantis paukštis prie kanalo laukoose šalia Radviliškio (A. Šimkus), 2025-04-21 du giedantys paukščiai girdėti Marijampolės sav., Amalvo polderyje (R. Jusevičienė), 2025-04-22 vienas individuas Gargždų karjeruose (R. Alšauskas), 2025-04-23 giedantis paukštis Viešintos ež. nendryne, Anykščių r. (A. Šimkus) [AS].

SODINĖ NENDRINUKĖ (*Acrocephalus dumetorum*)

2025-05-20 vienas individuas girdėtas Vilniuje netoli Jeruzalės tvenk. (L. Šniaukšta), 1 paukštis čiulbėjo krūmais apaugusiuose griuvišiuose Motiejūnuose, Anykščių r., 2025-05-21 giedantis paukštis stebėtas krūmynuose Vašuokėnų

Ilgauodegė zylė (*Aegithalos caudatus europaeus*).
Pleinės pelkė, Šilutės r., 2025-03-29 © Dalia Račkauskaitė

dvarvietėje, Anykščių r., 2025-05-22 giesmė girdėta nedidelėje šaltankų plantacijoje prie Jackagilio, Anykščių r. (A. Šimkus), 2025-05-25 Vilniuje, Filaretų g., giedojo gudobelėse (M. Jurevičius), pora sodinių nendrinukų stebėta ir girdėta giedanti nešienautame melioracijos griovyje netoli Marijampolės (S. Medžionis), 2025-05-26 vienas paukštis naktį giedojo netoli Darželių, Varėnos r. (R. Akstinas), 2025-05-27 giedantis paukštis Gintautuose, Telšių r., 2025-05-28 Tyteliuose, Rokiškio r., naktį giedojo mažiausiai 4 paukščiai (A. Čerkauskas), 1 paukštis giedojo naktį šalia Orijos, Pasvalio r. (R. Akstinas), 2025-05-31 giedojo Alkos poldeityje, prie Sakučių miško, Šilutės r. (B. Stukė).

KARKLINĖ NENDRINUKĖ (*Acrocephalus palustris*)

2025-04-28 vienas giedantis paukštis Nevezio užtvankos pakrantėje Dembavoje, Panevėžio r. (B. Vaičiūnas), 2025-05-03 vienas patinas trumpai giedojo Grybaulios tvenk., Varėnos r. (R. Akstinas) [AS].

MAŽOJI TOŠINUKĖ (*Iduna caligata*)

2025-05-30 vienas patinas giedojo rapsų lauke netoli Dirvoniškio, Pasvalio r. (R. Akstinas).

NENDRINIS ŽIOGELIS (*Locustella luscinioides*)

2025-04-14 vienas paukštis girdėtas Žuvinte (M. Miliauskas) [AS].

JUODAGALVĖ DEVYNBALSĖ (*Sylvia atricapilla*)

2025-04-03 vienas paukštis Fabijoniškių miškelyje, Vilniuje (M. Miliauskas) [AS].

SODINĖ DEVYNBALSĖ (*Sylvia borin*)

2025-04-29 vienas paukštis čiulbėjo prie Androniškio, Anykščių r. (A. Šimkus) [AS].

RUDOJI DEVYNBALSĖ (*Curruca communis*)

2025-04-19 du paukščiai giedojo prie Bebruliškės tvenk., Kazlų Rūdos sav. (L. Dvylys), 2025-04-21 čiulbančios paukštis šalia Radviliškio (A. Šimkus), 2025-04-22 sugauta Ventės rage (V. Jusys), matyta Kukarskės k., Šakių r. (O. Atkočaitis), 2025-04-23 vienas patinas gieda Antakalny-

Vandeninis strazdas (*Cinclus cinclus*).
Šventosios pajūris, 2025-04-13 © Vida Laukžemienė

je, Vilniuje (R. Akstinas), 2025-04-24 vienas giedantis paukštis stebėtas Ozo parke, Vilniuje (R. Brindza) [AS].

BALTABRUVIS NYKŠTUKAS (*Regulus ignicapilla*)

2025-03-06 du giedantys patinai Gojaus miške, Kaišiadorių r. (A. Narbutas), 03-09 vienas paukštis giedojo Bataičių miške, Mažeikių r. (R. Akstinas), 03-11 Ventės rage sugauta patelė, 03-12 – patinas (V. Jusys), 03-12 stebėtas Kogalyje (S. Karalius) [AS].

STRAZDAS GIESMININKAS (*Turdus philomelos*)

2025-03-08 vienas paukštis prie Elektrėnų marių (M. Miliauskas), 03-09 vienas paukštis netoli Palūšės, Mažeikių r. (R. Akstinas), 03-12 vienas prie Nemenčinės plento Vilniuje (R. Bakanavičius), 1 paukštis stebėtas Sapieginėje, Vilniuje, 03-13 vienas Pūčkoriuose, Vilniuje, 03-15 stebėtas prie Suktiškių durpyno, Vilniaus r. (A. Šimkus) [AS].

BALTABRUVIS STRAZDAS (*Turdus iliacus*)

2025-05-18 vienas paukštis vakare aktyviai giedojo Viešinto ež. pakrantėje ties Paežeriais, Anykščių r. (A. Šimkus), 2025-05-31 giedantis patinas prie Germanto ež., Telšių r. (G. Kukta) [VS].

BALTAGURKLIS STRAZDAS (*Turdus torquatus*)

2025-03-09 vienas stebėtas pievoje ties Uostadvariu, Šilutės r. (M. Juozapaitis), 2025-04-26 du paukščiai trumpam nutūpė pušaitėje ant Parnidžio kopos, Nidoje (A. Šimkus).

MĖLYNGURKLĖ (*Luscinia svecica*)

2025-04-17 stebėta Baltriškių k., Zarasų r. (V. Stumbrys), 2025-04-19 vienas paukštis Birvėtos tvenk., Ignalinos r. (M. Miliauskas).

MARGASPARNĖ MUSINUKĖ (*Ficedula hypoleuca*)

2025-04-15 du individai stebėti prie Užutrakio dvaro parko (K. Skrabs), patinėlis stebėtas Sapieginėje, Vilniuje (A. Šimkus) [AS].

DŪMINĖ RAUDONUODEGĖ (*Phoenicurus ochrurus*)

2025-03-09 vienas patinas stebėtas sodyboje Marcinkonių k., Varėnos r. (S. Glemžienė), 03-10 viena Kiduliu k.,

Šakių r. (O. Atkočaitis), 03-11 patelė stebėta sodyboje tupinti ant tvoros Karkazų k., Kauno r. (R. Juškaitis), patelė stebėta Kogalyje marių pakrantėje ant akmenų (L. Dvylys) [AS].

PAPRASTOJI RAUDONUODEGĖ (*Phoenicurus phoenicurus*)

2025-04-13 du patinai sugauti Ventės rage (V. Jusys), porelė stebėta Vorusnėje, Šilutės r. (I. Čeponiė, B. Vaičiūnas), 2025-04-14 giedantis patinėlis Sapieginėje, Vilniuje (A. Šimkus), 2025-04-15 patinas Pasvalio r., Pumpėnuose (A. Čerkauskas) [AS].

EUROPINĖ JUODAGALVĖ KIAULIUKĖ (*Saxicola rubicola*)

2025-03-09 patinas stebėtas Bambalų k., Akmenės r. (A. Narbutas), patelė stebėta pievoje Kuršių marių pakrantėje prie Parnidžio kopos (L. Dvylys), 03-10 vienas patinėlis Sausgalvių k., Šilutės r. (I. Šalaševičius, E. Šniaukštė), 2025-05-16 Šilutės m., Technikumo g., stebėtas patinas (V. Augustė), 2025-05-17 trys paukščiai stebėti aplieistuose Grybailios žuv. tvenk., Varėnos r., 2025-05-25 vienas paukštis stebėtas Palangos m. sav., netoli Šventosios (R. Jusevičienė).

PAPRASTASIS KÜLTUPYS (*Oenanthe oenanthe*)

2025-03-30 vienas paukštis tarp Pagrynių ir Vileikių, Šilutės r. (A. Šimkus) [AS].

VANDENINIS STRAZDAS (*Cinclus cinclus*)

2025-03-12 vienas paukštis maitinosi Varėnės upelyje Senojoje Varėnoje, Varėnos r. (R. Akstinas), 2025-04-13 Šventojoje prie tilto liekanų stebėtas 1 paukštis (A. Aleliūnas, V. Laukžemienė, V. Laukžemis).

PAPRASTASIS ERŠKETŽVIRBLIS (*Prunella modularis*)

2025-03-11 sugautas Ventės rage (V. Jusys), 03-16 matytas sode Kiduliu k., Šakių r. (O. Atkočaitis), 03-17 vienas matytas sode Sapieginėje, Vilniuje (A. Šimkus), 03-18 vienas Blūdikalnio viensėdyje, Vilniaus r. (R. Bakanavičius) [AS].

GELTONOJI KIELĖ (*Motacilla flava*)

2025-03-30 patinėlis prie Uostadvario, Šilutės r. (A. Šimkus), 2025-04-03 patinas stebėtas prie Sausgalvių, Nemuno deltoje (V. Jusys), 2025-04-14 patinas maitinosi laukose netoli Smilgių, Pasvalio r. (R. Akstinas) [AS].

GELTONOJI KIELĖ (*Motacilla flava thunbergi*)

2025-05-02 patinėlis stebėtas laukose tarp Viešinto ir Suosos ež., Anykščių r., 2025-05-04 matytas ten pat, 2025-05-13 į nendrynas Šventininkų karjere, Trakų r., vakare nakvoti suskrido bent 60 geltonųjų kielii, tarp kurių buvo *thunbergi* porūšio paukščių, 2025-05-16 daugiau nei 40 paukščių būrys stebėtas arime į pietvakarius nuo Radviliškio, vėliau 10 paukščių matytas prie kito lauko netoliše (galbūt dalis to paties būrio), 2025-05-18 kelios dešimtys paukščių vakare stebėti besiruošiantys nakvoti šlapynėje prie Viešinto ež., Anykščių r., 2025-05-19 bent 8 paukščių būrelis stebėtas želmenyse Migonių apylinkėse, Kupiškio r. (A. Šimkus).

GELTONGALVĖ KIELĖ (*Motacilla citreola*)

2025-04-16 galbūt tas pats paukštis dukart parskrido virš šlapynės šalia Baltosios Vokės, Šalčininkų r., 2 patinėliai stebėti šiauriniame Baltosios Vokės durpyno pakraštyje, Tra-

kų r. (A. Šimkus), 2025-04-19 vienas paukštis Birvėtos tvenk., Ignalinos r. (M. Miliauskas), 2025-05-16 dvi poros stebėtos į pierzakarius nuo Radviliškio, prie Banko kanalo (A. Šimkus), 2025-05-17 du paukščiai stebėti apleistuose Grybaulios žuv. tvenk., Varėnos r. (R. Jusevičienė), 2025-05-29 pora Kamšelės pelkėje ir pora, maitinanti jauniklius lizde, Kalviškių pelkėje, Ignalinos r. (A. Čerkauskas).

KALNINĖ KIELĖ (Motacilla cinerea)

2025-03-15 patinukas Verkių regioniniame parke (G. Petkus), 03-27 ten pat stebėta pora (M. Miliauskas), 2025-04-17 – 1 individas (J. Motiejūnaitė), 2025-05-10 – bent 2 suaugę individai ir jauniklis (A. Péstininkaitė), 2025-04-12 vienas paukštis stebėtas prie Vilnelės ties Stepono Batoro g. II tiltu, Vilniuje (A. Šimkus), 2025-04-24 vienas individas prie užtvankos Klaipedos r. (R. Alsauskas), 2025-05-09 Vilniuje, prie Vilnelės aukščiau Belmonto užtvankos, patinėlis lizdą neseniai palikuši jaunikli, o žemaiu užtvankos atskirai laikėsi patelė (A. Šimkus), 2025-05-25 vienas paukštis stebėtas Kretingos r., prie Darbėnų vandens malūno užtvankos (R. Jusevičienė).

Geltonoji kielė (Motocilla flava).
Nemuno delta, 2025-04-03 © Vytautas Jusys

Kalninė kielė (Motocilla cinerea).
Darbėnai, Kretingos r., 2025-04-26 © Vaidotas Laukžemis

BALTOJI KIELĖ (Motacilla alba)

2025-03-08 vienas paukštis stebėtas Likiškelių k., Alytaus r. (E. Bersienevas), 03-11 vienas paukštis Vasaknų tvenk., Zarasų r. (A. Čerkauskas), 03-13 stebėta prie Nemenčinės plento, Vilniuje (R. Bakanavičius), 03-14 stebėta Lentvario apylinkėse (K. Skrabs), 03-15 viena praskrido prie Suktiskių durypyno, Vilniaus r. (A. Šimkus), 5 individai Sausgalviuose (I. Baltrūnienė), 1 paukštis Šventininkų karjere ir 1 paukštis Paluknio pievose, Trakų r. (M. Miliauskas) [AS].

MIŠKINIS KALVIUKAS (Anthus trivialis)

2025-04-05 vienas paukštis trumpai giedojo Gervinų miške, Pasvalio r. (R. Akstinas) [AS].

RUDAGURKLIS KALVIUKAS (Anthus cervinus)

2025-05-13 du paukščiai stebėti Šventininkų karjere, Trakų r. (A. Šimkus).

UOLINIS KALVIUKAS (Anthus petrosus)

2025-03-20 stebėtas ant kelio tarp Stankiškių ir Mingės, Šilutės r. (V. Jusys), 03-31 vienas individas ant Kopgalio molo (S. Karalius).

ŠIAURINIS KIKILIS (Fringilla montifringilla)

2025-05-16 patelė sugauta Ventės rage (V. Jusys) [VS].

GELENOSNAPIS ČIVYLIS (Linaria flavirostris)

2025-04-03 du paukščiai Nemuno lankose Kukarskės k., Šakių r. (O. Atkočaitis).

PILKOJI STARTA (Emberiza calandra)

2025-03-23 giedantis patinėlis ties Šilgalais, Pagėgių sav. (B. Stukė, E. Sukackienė), 2025-03-30 trys giedantys patinėliai tarp Pagrynių ir Vileikių ir vienas prie Sausgalvių. Šilutės r., 2025-04-22 vienas paukštis atskrido maitintis į lauką šalia Mediniškių, Anykščių r. (A. Šimkus), 2025-04-25 giedojo šalia Paberžių k., Kelmės r., 04-28 prie Laugalio, Kelmės r., 2025-04-30 prie Gricių, Jurbarko r. (V. Karnauskas), 2025-

05-02 vienas paukštis tupėjo ant elektros laidų prie Karūnių, Anykščių r. (A. Šimkus), 2025-05-09 mažiausiai 6 giedantys paukščiai stebėti Šakių r., Gelgaudiškio apylinkėse (R. Jusevičienė), 2025-05-11 vienas patinas giedojo šalia Balninkų, Molėtų r. (R. Akstinas), 2025-05-15 giedojo šalia Baldegių, Kelmės r., 2025-05-20 šalia Kupriškių, Kelmės r. (V. Karnauskas), 1 giedantis patinas ties Baluškiais, Pasvalio r., 2025-05-22 vienas patinas giedojo laukuose šalia Gelgaudiškio, Šakių r., 1 ties Viešvile., Jurbarko r. (R. Akstinas), 2025-05-24 patinėlis giedojo ant aukštos įtampos laidų laukuose šiauriau Viešintų, Anykščių r. (A. Šimkus), 1 paukštis giedojo aukštame krūme panemunės pievoje prie Skirsnemunės, Jurbarko r. (G. Riauba), Jurbarko r., Užbalių k., ant elektros laidų tupėjo ir giedojo 1 paukštis (A. Butleris), 2025-05-25 vienas giedantis paukštis girdėtas Pagėgių sav., prie Vilkyškių apžvalgos bokšto (R. Jusevičienė).

Lietuvos ornitofaunistinės komisijos 2024 m. veiklos apžvalga

Augustas ŠIMKUS

2024 m. Lietuvos ornitofaunistinė komisija (toliau – LOFK) gavo ir išnagrindėjo 34 pateiktas anketas apie retujų paukščių stebėjimus. Iš jų 31 stebėjimas buvo patvirtintas kaip atitinkantis kriterijus. Be to, į suvestinę kaip patikimi stebėjimai įtraukti trys papildomi atvejai, kuriems anketos nepildytos, tačiau paukščiai buvo pakankamai kokybiškai užfiksuoti fotografijoje ir stebėti ne vieno stebėtojo. Viena registracija patvirtinta remiantis siūstuvo duomenimis. Taip pat gauta ir patvirtinta viena anketa apie 2022 m. stebetą paukštį. Iš viso 2024 m. patvirtintos 36 registracijos, apimančios 30 rūšių ir vieną porūšį.

Stepinė pempė (*Vanellus gregarius*). Rupkalviai, Nemuno delta, 2024-04-22 © Augustas Raudonius

Įdomūs faktai

LOFK tvirtinamos rūšys 2024 m. buvo stebėtos 25-iose skirtingose vietovėse, esančiose 19-oje savivaldybių.

Daugiausia stebėjimų užfiksuota Šilutės r. – net 11 kartų, iš jų 8 stebėjimai Ventės rage.

Stebėjimų dažnumas buvo didesnis migracijų metu, ypač balandži (7 stebėjimai) ir rugpjūtį (6 stebėjimai).

Po daugiau nei vieną rūšį, patvirtinamą LOFK, aptiko keturi stebėtojai. Aktyviausias iš jų – Vytautas Eigirdas, užfiksavęs net 6 skirtinges rūšis.

Patvirtinti stebėjimai

Sibirinė nuodėgulė (*Melanitta stejnegeri*) – Melnagė, Klaipėdos m. sav., 2024-05-26, L. Būčys. Nauja rūšis Lietuvoje.

Kuoduotasis dančiasnapis (*Lophodytes cucullatus*) – Pervalka, Neringos sav., 2024-07-07, S. Glemžienė. Nauja rūšis Lietuvoje, E kategorija.

Kojūkas (*Himantopus himantopus*) – Amalvo polderis, Marijampolės sav., 2024-04-30, A. Žilinskienė.

Stepinė pempė (*Vanellus gregarius*) – Rupkalviai, Šilutės r., 2024-04-21, V. Eigirdas. Nauja rūšis Lietuvoje.

Mornelis (*Eudromias morinellus*) – Kalnelio Gražioniai, Radviliškio r., 2024-09-01, A. Šimkus.

Raibakrūtis bégikas (*Calidris melanotos*) – Kintų tvenkiniai, Šilutės r., 2024-09-27, P. Pynnönen ir kiti.

Terekija (*Xenus cinereus*) – Arnionių tvenkiniai, Molėtų r., 2024-09-12, A. Čerkauskas.

Plokščiasnapis plaukikas (*Phalaropus fulicarius*) – Birvėtos tvenkiniai, Ignalinos r., 2024-05-28, A. Čerkauskas.

Plokščiasnapis plaukikas (*Phalaropus fulicarius*).
Birvėtos žuv. tvenk., 2024-05-28 © Arūnas Čerkauskas

Raibakrūtis bégikas (*Calidris melanotos*).
Kintų žuv. tvenk., 2024-09-27 © Vytautas Eigirdas

Didysis poliarinis kirjas (*Larus hyperboreus*) – Vorusnė, Šilutės r., 2024-02-21, V. Eigirdas.

Geltonkojis kirjas (*Larus michahellis*) – Šventojo, Palangos m. sav., 2024-10-18, V. Laukžemienė, V. Laukžemis.

Geltonkojis kirjas (*Larus michahellis*) – Vasaknų tvenkiniai, Zarasų r., 2024-11-04, A. Čerkauskas.

Rudasis ibis (*Plegadis falcinellus*) – Lampėdžiai, Kauno m. sav., 2024-11-13, S. Medžionis.

Ibiškasis garnys (*Ardea ibis*) – Amalvo polderis, Marijampolės sav., 2024-04-18, S. Visockas.

Ibiškasis garnys (*Ardea ibis*) – Ventės ragas, Šilutės r. sav., 2024-05-11, V. Jusys.

Purpurinis garnys (*Ardea purpurea*) – Bebruliškės tvenkiniai, Kazlų rūdos sav., 2024-11-03, R. Jusevičienė.

Mažasis baltasis garnys (*Egretta garzetta*) – Ventės ragas, Šilutės r., 2024-06-01, V. Eigirdas.

Mažasis baltasis garnys (*Egretta garzetta*) – Alsos tvenkiniai, Raseinių r., 2024-06-14, A. Raudonius.

Mažasis baltasis garnys (*Egretta garzetta*) – Juodkrantė, Neringos sav., 2024-10-22-24, K. Kairytė.

Tamsusis grifas (*Aegypius monachus*) – Kalvarijos sav., 2024-10-30, siūstuvu duomenys. Nauja rūšis Lietuvoje.

Didysis erelis réksnys (*Clanga clanga*) – Amalvo polderis, Marijampolės sav., 2024-05-04-08, R. Alšauskas, I. Šeškus, M. Šeškus.

Nykštukinis erelis (*Hieraaetus pennatus*) – Daina-vos giria, Varėnos r., 2024 m. balandžio-rugpjūčio mėnesiai, E. Drobėlis.

Karališkasis erelis (*Aquila heliaca*) – Kuršėnai, Šiaulių r., 2024-08-24, J. Morkūnas, R. Morkūnė, V. Morkūnas.

Stepinis suopis (*Buteo rufinus*) – Zarinkiškis, Rokiškio r., 2024-08-12, K. Kadūnas.

Pelėdikė (*Athene noctua*) – Marcinkonys, Varėnos r., 2022-09-10, E. Drobėlis.

Juodakaktė medšarkė (*Lanius minor*) – Kunigiškės, Palangos m. sav., 2024-05-19, R. Padaigienė.

Juodoji varna (*Corvus corone*) – Ventės ragas, Šilutės r., 2024-09-02, V. Jusys.

Kuoduotasis vieversys (*Galerida cristata*) – Ventės ragas, Šilutės r., 2024-06-15, V. Eigirdas.

Kuoduotasis vieversys (*Galerida cristata*) – Grimzdai, Šilalės r., 2024-09-27, R. Mizeikis, D. Mizeikis, J. Rilaitė-Mizeikiene.

Nykštukinė pečialinda (*Phylloscopus proregulus*) – Ventės ragas, Šilutės r., 2024-11-18, V. Eigirdas.

Rudoji pečialinda (*Phylloscopus fuscatus*) – Ventės ragas, Šilutės r., 2024-10-28, V. Jusys.

Indinė nendrinukė (*Acrocephalus agricola*) – Ventės ragas, Šilutės r., 2024-03-31, V. Eigirdas.

Vakarinė lakštingala (*Luscinia megarhynchos*) – Šilavoto tvenkiniai, Prienų r., 2024-04-19, A. Petraška.

Baltakaklė musinukė (*Ficedula albicollis*) – Pasekų miškas, Anykščių r., 2024-04-27, A. Šimkus.

Mėlynuodegė (*Tarsiger cyanurus*) – Ventės ragas, Šilutės r., 2024-09-30, V. Jusys.

Margasis kūltupys (*Oenanthe pleschanka*) – Melnragė, Klaipėdos m. sav., 2024-10-29, K. Balsytė.

Baltoji kielė (*Motacilla alba yarrellii*) – Koggalis, Klaipėdos m. sav., 2024-04-12, S. Karalius.

Ibiškasis garnys (*Ardea ibis*). Ventės ragas, 2024-05-11 © Vytautas Jusys

Sisteminio sąrašo atnaujinimai

2025 m. pradžioje sąrašą sudaro 388 A, B ir C kategorijų rūšys bei 21 D ir E kategorijų rūšis.

2024 m. sąrašą papildė trys A kategorijos rūšys: sibirinė nuodegulė (*Melanitta stejnegeri*), stepinė pempiė (*Vanellus gregarius*) ir tamsusis grifas (*Aegypius monachus*). Taip pat registruota nauja E kategorijos rūšis – kuoduotasis dančiasnapis (*Lophodytes cucullatus*).

Tris čimčiakų rūšis keičia viena – čimčiakas (*Acanthis flammea*) su porūšiais *flammea*, *cabaret*, *rost-rata*, *hornemannii* ir *exilipes*. Lietuvoje aptinkami *flammea* (atitinka paprastąjį), *cabaret* (atitinka mažąjį) ir *exilipes* (atitinka poliarinį).

Daūrinę kregždę išskaidžius į tris rūšis, Lietuvoje stebėto paukščio taksonominis statusas keičiamas iš *Cecropis daurica* į *Cecropis rufula*. Naujas lietuviškas pavadinimas – balkaninė kregždė.

Penkios rūšys perkeliamos į kitas gentis: mornelis (*Eudromias morinellus*), juodakojis kirlikas (*Anarhynchus alexandrinus*), mažasis baublys (*Botaurus minutus*), ibiškasis garnys (*Ardea ibis*), višvanagis (*Astur gentilis*).

Sketsakalio lietuviškas pavadinimas keičiamas į skėtsakalį.

Kramerio papūgai be C kategorijos papildomai priskiriama E, vertinant, kad Lietuvoje aptinkami dvejopos kilmės paukščiai.

Atnaujinti ir patikslinti kai kurių rūšių statusai.

Renkamos informacijos atnaujinimai

Neberenkami pilkių, tundrinių, želmeninių ir baltakakčių žąsų, baltaskruosčių berniklių, paprastųjų pempių, dirvinių sejikų stebėjimai žiemos mėnesiais. Komisijos sprendimu, šylant klimatui šių rūsių registracijos žiema priskirtinos fenologiniams, bet ne retiems stebėjimams.

Atsisakoma LOFK anketų pelėdikei ir laplandinei pelėdai, atsižvelgiant į pastovų abiejų rūsių perėjimą Lietuvoje (tačiau ir toliau renkami visi stebėjimai).

Pradedamos rinkti LOFK anketos *graellsii* ir *heuglini* porūšių silkiniams kirams (iki šiol rinktos tik *intermedius*). Sprendimas grindžiamas sudėtinga identifikacija ir mažu stebėjimų skaičiumi. Kartu retų stebėjimų skiltyje LOD interneto svetainėje pridėta galimybė vesti tiksliai neidentifikuotus *heuglini*, *graellsii* ir *intermedius* silkinius kirus, tokiemis stebėjimams anketa nereikalinga.

Ištaisius kladą sibirinė gaga renkamos informacijos sąraše pažymėta LOFK ženklu. Sprendimas rinkti anketas priimtas anksčiau, bet pakeitimas per kladą nepateko į skelbiamą renkamos informacijos sąrašą.

Čimčiakus sujungus į vieną rūšį iki šiol buvę trijų rūsių renkamos informacijos laikotarpiai atitinkamai taikomi *flammea*, *cabaret* ir *exilipes* porūšiams.

PAUKŠČIŲ ŽIEDAVIMAS VENTĖS RAGE 2025 M. PAVASARI

Vytautas JUSYS, Vytautas EIGIRDAS

© Vytautas Jusys

2025 m. pavasarį Ventės rago ornitologinės stoties žieduotojai ir jų talkininkai sužiedavo 96 rūšių 9287 paukščių (kovo mėn. sužieduota 42 rūšių 5016 paukščių, balandžio mėn. – 56 rūšių 2713 paukščių, o gegužės mėn. – 76 rūšių 1558 paukščių). Daugiausia per pavasarį sužieduota didžiųjų zylių (3183), liepsnelių (1184), mėlynųjų zylių (899), paprastųjų nykštukų (511), paprastųjų kikilių (334).

Ventės rage paukščiai ši pavasarį daugiausia buvo gaudomi voratinklinėmis gaudyklėmis. Kovo 28 d. iškelta didžioji gaudyklė.

Iš retesnių ar retai žieduotojams patenkančių paukščių 2025 m. pavasarį sugauta ir sužieduota 14 stulgų (Gallinago media) – balandžio 23–27 d., 29 gaidukai (Calidris pugnax) – gegužės 2–13 d., alka (Alca torda) – kovo 1 d. Baltijos jūroje, 8 kukučiai (Upupa epops) – balandžio 14 d. – gegužės 2 d., plėšrijoji medšarkė (Lanius excubitor) – kovo 27 d., 2 sodinės nendrinukės (Acrocephalus dumetorum) – gegužės 18 ir 24 d., 3 mėlyngurklės (Luscinia svecica) – gegužės 13 d. ir gegužės 17 d. (dvi), 2 europinės juodagalvės kiauliukės (Saxicola rubicolla) – kovo 31 d. ir gegužės 1 d., thunbergii porūšio geltonoji kielė – gegužės 12 d., 3 mažieji čimčiakai (Acanthis flammea cabaret) – kovo 12–24 d.

2025 m. pavasarį sugauta 20 paukščių, žieduotų ne Ventės rage: 7 paukščiai buvo žieduoti belgiškais BRUSSELS žiedais (5 didžiosios zylė, mėlynoji zylė ir paprastasis varnėnas), 5 rusiškais MOSKVA (3 pilkosios devynbalsės ir 2 didžiosios zylės), 2 latviškais RI-

2025 m. pavasarį Ventės rago ornitologinėje stotyje sužieduoti paukščiai

Eil. Nr.	Rūšis	Sužieduota
1.	Didžioji zylė (Parus major)	3183
2.	Liepsnelė (Erithacus rubecula)	1184
3.	Mėlynoji zylė (Cyanistes caeruleus)	899
4.	Paprastasis nykštukas (Regulus regulus)	511
5.	Paprastasis kikilis (Fringilla coelebs)	343
6.	Juodagalvė devynbalsė (Sylvia atricapilla)	277
7.	Tikutis (Tringa glareola)	249
8.	Paprastasis varnėnas (Sturnus vulgaris)	208
9.	Žaliukė (Chloris chloris)	175
10.	Alksninukas (Spinus spinus)	169
11.	Didysis kormoranės (Phalacrocorax carbo)	152
12.	Pilkoji pečialinda (Phylloscopus collybita)	148
13.	Pilkoji devynbalsė (Curruca curruca)	111
14.	Karietaitė (Troglodytes troglodytes)	108
15.	Juodasis strazdas (Turdus merula)	89
16.	Ežerinė nendrinukė (Acr. schoenobaenus)	80
17.	Šelmeninė kregždė (Hirundo rustica)	78
18.	Svilikas (Coccothraustes coccothraustes)	76
19.	Ankstyvoji pečialinda (Phyll. trochilus)	66
20.	Svilikėlis (Serinus serinus)	65
21–96.	Kitos rūšys	45
Iš viso: 96 rūšys		9287

Pirmaoji 2025 m. nendrinė starta (*Emberiza schoeniclus*) Ventės rage sužieduota kovo 7 d.

© Vytautas Jusys

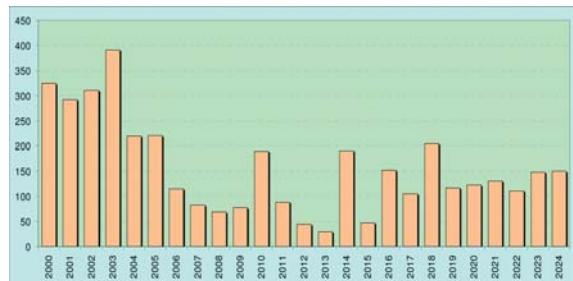
Pirmaoji 2025 m. paprastoji raudonuodegė (*Phoenicurus phoenicurus*) Ventės rage sužieduota balandžio 13 d.

© Vytautas Jusys

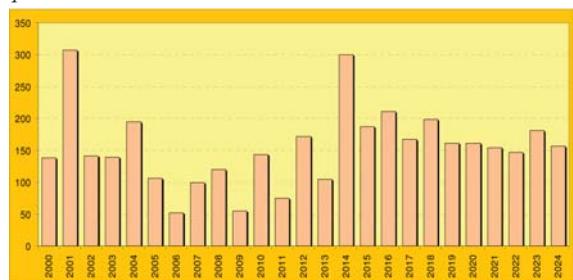

Pirmaoji 2025 m. mažoji musinukė (*Ficedula parva*) Ventės rage sužieduota gegužės 11 d.

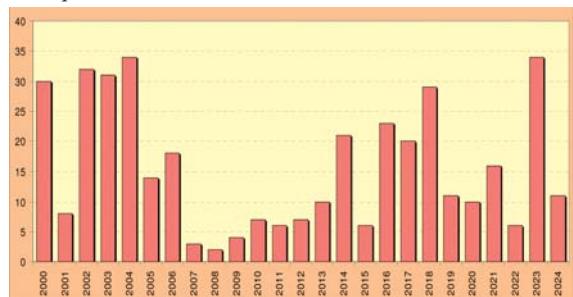
© Vytautas Eigirdas

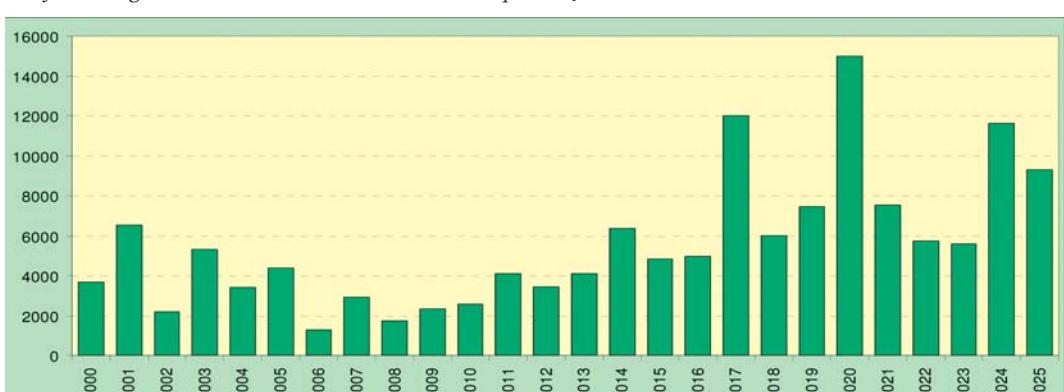
2000–2024 m. VROS paukščių žieduotojai sužiedavo 3931 nendrinę startą. Vidutiniškai per metus – 157 šios rūšies paukščiai

2000–2024 m. VROS paukščių žieduotojai sužiedavo 3873 paprastąsių raudonuodegės. Vidutiniškai per metus – 155 šios rūšies paukščiai

2000–2024 m. VROS paukščių žieduotojai sužiedavo 393 mažąsių musinukės. Vidutiniškai per metus – 16 šios rūšies paukščių

2000–2024 m. pavasariais VROS paukščių žieduotojai sužiedavo 144 500 paukščių

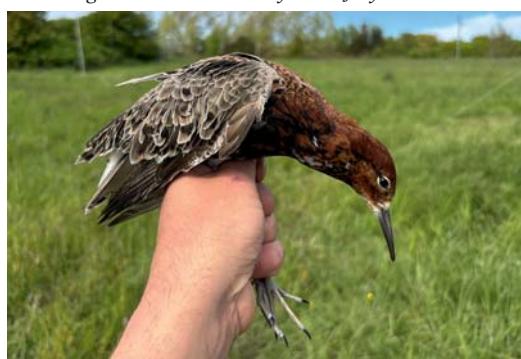
Keršulis (*Columba palumbus*).
Ventės ragas, 2025-04-10 © Vytautas Jusys

Geltonoji kielė (*Motacilla flava flava*).
Ventės ragas, 2025-05-12 © Vytautas Jusys

Stulgys (*Gallinago media*).
Šilutės r., 2025-04-27 © Vytautas Eigirdas

Gaidukas (*Calidris pugnax*).
Ventės ragas, 2025-05-13 © Vytautas Eigirdas

GA (juodasis strazdas ir didžioji zylė), 2 lenkiškais GDANSK (didžiosios zylės), 1 vokišku HELGOLAND (didžioji zylė), 1 vokišku HIDDENSE (didžioji zylė) ir 1 šveicarišku SEMPACH (liepsnelė).

Daugiausia per vieną dieną 2025 m. pavasarį suėgauti 957 paukščiai (kovo 8 d.), 617 (kovo 21 d.), 536 (kovo 9 d.), 361 (kovo 15 d.), 349 (balandžio 17 d.).

2000–2025 m. pavasarais Ventės rago paukščių žieduotojai sužiedavo 144 500 paukščių. Daugiausia pavasarį sužieduota 2020 m. (15 004 paukščiai), 2017 m. (12 004) ir 2024 m. (11 618). Mažiausiai 2006 m. (1295), 2008 m. (1741) ir 2002 m. (2204 paukščiai). Vidutiniškai 2000–2025 m. laikotarpiu kiekvieną pavasarį sužiedavome po 5558 paukščius.

2025 m. pavasarį paukščius žiedavo Ventės rago ornitologinės stoties darbuotojai bei žieduotojai talkininkai – Vytautas Jusys, Kristina Jusienė, Vytautas Eigirdas ir Miglė Jusytė.

Informaciją apie kiekvieną dieną Ventės rago ornitologinėje stotyje sužieduotus paukščius galite rasti interneto svetainėje www.trektellen.org/site/totals/1581/2022. Dabar čia paukščių pavadinimai rašomi ir lietuvių kalba.

BIRD RINGING AT VENTĖS RAGAS ORNITHOLOGICAL STATION, SPRING 2025

Vytautas JUSYS, Vytautas EIGIRDAS

Summary. 9287 birds of 96 species were ringed at Ventės Ragas Ornithological Station in spring 2025. The most numerous were Great Tit (3,183), European Robin (1,184), Blue Tit (899), Goldcrest (511), Common Chaffinch (334) (table 1). To put this into context, a total of 144,500 birds were ringed at Ventės Ragas Ornithological Station during the spring months in the period 2000–2025, on average 5,558 birds per spring. The highest day totals of ringed birds this spring were 957 birds on March 8, 617 birds on March 21, 536 birds on March 9, 361 birds on March 15 and 349 birds on April 17.

20 birds were caught at Ventės Ragas the spring that had been ringed elsewhere: seven in Belgium, five in Russia, three in Germany, two in Latvia, two in Poland and one in Switzerland.

KETURIOS PAROS DAINAVOS KRAŠTE

Gediminas KUKTA

Kai išgirstame žodį „ekspedicija“, dažniausiai išivaizduojame nežengiamas atogrąžų džiungles, aukštus snieguotus kalnus, bekrastes savanas ar stepių platybes. Tačiau ekspedicija įmanoma ne tik tolimuose kraštuose – tyrinėti gamtą įdomu bei verta ir Lietuvoje.

Būtent į tokią kelionę balandžio pradžioje leidomės mes, du „Ornitostogų“ komandos nariai – Gediminas Kukta ir Audrius Antanavičius. Keturių paros praleidome Dainavos krašto miškuose ir pelkėse netoli Čepkeliai raiсто, vadinamojoje Paramelio „saloje“, kurios gamtos turtus dar savo laiku apraše legendinis gamtininkas profesorius Tadas Ivanauskas, o dabar stengiasi išsaugoti 2022 m. mūsų – „Ornitostogų“ – su partneriais įkurtas Paramelio gamtos atkūrimo fondas.

Kiekviena ekspedicija privalo turėti savo tikslą. Ji užsibrežę buvome ir mes – atidžiau patyrinėti Paramelio „saloje“ ir jos apylinkėse gyvenančius paukščius ir kitus gyvūnus. Balandžio mėnuo, kai dalis sparnuočių jau būna sugrįžę, o kiti skuba iš šiltųjų kraštų į savo perėjimo vietas, buvo idealiausias laikas. Ką pavysko pamatyti ir nuveikti?

Inkilai pelėdoms

Į tikslinę vietą atvykstame popiet ir iškart skubaime vykdyti pirmą suplanuotą užduotį – iškelti pen-

kis inkilus pelėdoms. Vieną lututėms, kurios, žinojome, aplinkiniuose miškuose gyvena jau daug metų, o kitus naminėms pelėdoms. Atrodo, darbas paprastas, lututė juk maža pelėda, todėl ir inkilas neturėtų daug sverti. Bet vos tik iš autobusiuko iškeliamame dovanų gautą uoksinį inkilą, suprantame – lengva nebus.

Susirandame brandų pušyną, išsirenkame tinkamą seną pušį ir šiaip ne taip prikabiname. Šiemet lututė inkile tikrai nebeapsigyvens, tuoktuvių sezonas įpusėjės, bet kitąmet, tikimės, įvertins inkilo puikumą ir mūsų pastangas.

O štai su inkilais dažniausiomis Lietuvoje naminėms pelėdoms – kitas reikalus. Kopėčios, kelios vinutės ir po kelių minučių ūbautojos jau turi keturis potencialius naujus namus. Naminės pelėdos perėti pradeda anksti. Daugelis dar kovo pradžioje ar viduryje sudeda pirmuosius kiaušinius, todėl šiemet mūsų iškelty naujujų inkilų nepasirinks. Bet, kaip sakoma, nėra blogo laiko kelti inkilus. Dalis jau šiais metais pasitarnaus pelėdų polisiui, kiti – maisto atsargoms sandeliuoti.

Vakaras Pakatrės pievose

Saulei krypstant vakarop, pajudame į Katros upės slėnyje plytinčias Pakatrės pievas. Jas ypač mėgsta vandens vištelės ir kai kurie tilvikai, tačiau šiemet jos neįprastai sausos. Kur turėtų būti šlapia pelkė, čeža sausa žolė, todėl paukščiams salygos nebus tinkamos.

Įsitaisome čia įrengtame naujame stebėjimo bokštelyje, susikalibruojame žiūronus, įsijungiamė balsų išrašymo įrangą ir pradedame laukti. Pirmasis prabyla perkūno oželis. Tupi vidury pievos ir tiksi – tiku tiku tiku. Taip jis ne tik kviečia patelę, bet ir įspėja konkurentus patinėlius: *čia mano teritorija, geriau neliskite*. Bet kur tau – virš pievos pasirodo kitas oželis, staigiai pikiruoja ore ir ima uodegos plunksnomis virpinti orą. Pakyla aukštyn, staiga krinta žemyn ir garsiai „meke-na“. Užtrunka kelias sekundes, kol abu išsiaiškina valdų ribas, o tada vėl girdisi tik solo partija – tiku tiku tiku. Netrukus prie perkūno oželio prisijungia slankos. Pasirodo tai vienas, tai kitas patinėlis ir marširuoja virš pievų garsiai kriuksdami – kvorrr kvorrr. Kai susikerta abiejų naktiniai keliai danguje, trumpam pasispaša, pasidalina eismo juostas ir vėl juda kas sau – pirmyn ir atgal. Ta pačia trajektorija.

Kai sutemos ima tiršteti ir vakaruose bešviečia tik mažas dangaus ruoželis, iš tolybių pasigirsta žąsys. Nepraeina nė minutę, ir Katros slėnis prisipildo skardžių gagenimų. Danguje pasirodo viena virtinė, tada antra, trečia, ketvirta. Skrenda, atrodytų, iš visų pusų ir galo nėra. Apie oželius, slankas ir strazdus galime pamiršti. Aplink tik žąsų balsai. Jos skrenda į Čepkelį raisto šlapynes praleisti nakties. Ten joms saugu.

Lūšies valanda

Kadangi tyrimų tikslais norime patikrinti, ar lututes jau aktyvios, paliekam triukšmingą slėnį ir leidžiamės į tolėliau plytintį seną pušyną. Jau visai tamsu, nutilo strazdai, ugninges gerkles užgesino liepsnelės, tik karientė cirkštelį pakrūmėje, nusiridenui į kemsyną nutyla.

Virš galvų sužimba žvaigždės, pasirodo jaunaties pjautuvas, bet lutučių – nė garso. Aplankome kelis taškus, klausomės, bet ausis pasiekia tik medžiuose šiurenantį lengvas šiaurės vėjas. Tieki užtenka, kad pelėdos nekištų snapą iš drevės. Jos mėgsta ramias naktis be vėjo.

Kai nieko nepėšę patraukiame atgal į sodybą, tiesiai priešais automobilį iš krūmų išlenda lūsis. Trumparam stabtelį ant kelio, apsidairo, akimirką žvilgteli mū-

Vakaras Pakatrės pievose © Audrius Antanavicius

Keliame inkilą lututei © Gediminas Kukta

Kurtinė © Gediminas Kukta

sų pusėn ir neria atgal. Susižvalgome ir sėdime be žado. Fotoaparatas, kaip visada tokiais atvejais, ir toliau ilsiši ant galinės sėdynės.

Adrenalinui nuslūgus užvedame variklį ir lėtai riedėdami smėlingais Dzūkijos keliukais gržtame į nakyvynės vietą. Kai naktis dovanoja susitikimą su tokia gražuole, tai ir lutučių neberekia. Iki kitos nakties...

Pelėdų naktis

Kitą naktį spengiančioje tyloje stovime jau gerą pusvalandį. Viltis išgirsti pelėdas vos berusena. Ar čia fotoaparato trikojis šitą garsą išleido, staiga klausia Audrius vidury pušyno. Ne, sakau suklusęs, čia lututė! Ir tikrai – toli pušyne už Ūlos ima ūpauti vienas patinėlis. Lyg užsivedęs kartoja – pu pu pu, panašu, nesiruošia greitai nutilti.

Reaguojame greitai. Leidžiamės per biržę pirmyn. Prieš akis tamsa, aplink kojas veliasi aviečių krūmai, batai sminga į smėlį, bet nepasiduodame. Norime prietiti arčiau ir geriau įsišlausti, nes įtariame, kad lutuoja ne vienas. Iš kažkur, regis, atsklinda kito patinėlio balsas.

Neapsirinkame. Tikrai dvi lututes. Tik kitos balsas girdėti dar toliau nei pirmosios. Nieko nebus, galvojam, reikia keltis į kitą Ūlos krantą ir įsitikinti, kurioje tiksliai vietoje jos naktinėja. Lipam į automobilį ir siaurais keliukais riedame į tikslą. Visos mintys tik apie lututes, todėl galite įsivaizduoti, kaip nustembame, kai virš kelio lėtais, dideliais mostais prasklendžia didelė pelėda ir dingsta tamsoje. Naminė? Ne, nepanašu. Sustojame, iššokame į akliną tamsą ir, nepraejus nė minutei, sutemose išgirstame mažajį apuoką. Iš pradžių vieną, tada antrą, trečią! Suprantame patekę į tikrą mažųjų apuokų sueigą. Stovime ir klausomės, kaip šie dusliai ūbauja, o jiems iš tolybių pritaria lututė. Tokio koncerto tikrai nesitikėjome!

Kitame Ūlos krante kelias minutes dar pasiklausome lutučių lutavimo, tačiau panašu, kad kol žavėjomės apuokais, jos spėjo pakeisti lokaciją. Balsai klaidžioja pušynais, juos dar labiau po erdvę išblaško pakilę lengvas vėjelis, todėl tiksliai pasakyti, kurioje miško vietoje tupi, darosi sunku.

Tačiau kai gržę į sodybą įkuriame laužą ir imame dalintis nakties įspūdžiais, staiga netoli ese išgirstame net dvi lututes, o dar arčiau mūsų pradeda ūbauti naminės pelėdos patinas ir kvykauti patelė. Dar kartą pasivirtino paprasta taisykla: karta patys geriausi dalykai visą laiką būna po nosimi.

Susitikimai su miško vištomis

Ekspedicijoje ne tik pelėdų ieškojome. Du rytus skyrėme miško vištų ir genių paieškai. Pastarųjų leidžiamės ieškoti ankstų rytų, dar saulei nepatekėjus.

Žygį pradedame nuo Katros slėnio. Čia jau čirena dirvinių vievešiai, skambius lazerius laido miškiniai kalviukai, mekena perkūno oželiai ir trimituoja gervės. Netrukus išgirstame ir genius. Iš miško atsklinda trumpa ir skambi trelė – didysis margasis genys. Jam akompanuoja baltnugaris genys, tik šio trelė kur kas ilgesnė. O ilgėliau pasiklausę išgirstame tylesnę ir retesnę trelę. Ši priklauso tripirščiam geniui, rečiausiam Lietuvoje.

Traukiame į miško gilumą. Krūmynuose tarška karietaitės, nedrąsiai gieda ką tik grįžusios pilkosios pečialindos, čiulba liepsnelės, pamokslauja strazdai giesmininkai.

Prieiname šlapynę ar, tiksliau sakant, tai, kas iš jos liko. Dar pernai čia buvo vandens, perėjo gulbės giesmininkės, o šiemet sausa kaip dykumoje. Prisėdame ant kupstų, sukertame pusryčius ir žygiuojame toliau. Pirmają vištelę išvystame viržiai apželusioje kirtavietėje – į tankmę nusirita didelis juodas paukštis. Tetervino patinas. Kita vištelė kelią pastoja mums grįžtant į sodybą – ant keliuko trumpam pasirodo jerubė ir pradingsta eglyne.

Na, o susitikimo su trečiaja teko palaukti dar vieną dieną. Kurtinę sutikome riedėdami žvyrkeliu. Anksčiosios kurtinių tuoktuvės, kai dar prieš saulės patekėjimą keli patinai susirenka į vieną miško aikštelię ir kovoja dėl patelių dėmesio, panašu, jau buvo pasibai-gusios. Visi išsiskirstę kas sau, todėl ir kurtinę pamato-me tiesiog kelio pakraštyje. Ji lesinėjo gastrolitus, kurie būtini kurtinių mitybos racione dėl geresnio virškinimo ir kiaušinio lukštui sulipdyti.

Iš toli pastebėję kurtinę sustabdomė automobilių ir patyliaukais bandome išsiukeberioti iš salono. Būtų geraiapti nematomiems ir neišleisti nė garso, nes trinktelsi durelėmis – nuskris, brūkštelsi monoklio kojomis per žvyrą – nuskris, atliksi staigsnį judej – nuskris. Šiaip ne taip išvinguriuojame pro dureles, pasistato-me kelio pakrašty monoklį, sureguliuojame objektyvą ir grožimės raibaja višteli. Pasimatymas trunka geras dvidešimt minučių. Retai pasitaiko proga taip ilgai stebeti šį retą paukštį. Nebent, žinoma, tūnai slėptu-vejė nuo vidurnakčio iki paryčių.

Atsisveikinę su kurtinė patraukiame į seną pušyną, kuriame įgyvendiname paskutinį ekspedicijos tikslą.

*Ekspedicijos pabaiga. Gediminas ir Audrius
© Gediminas Kukta*

lą – pritvirtiname gamtos kameras tolesniems šios teritorijos gyvūnų stebėjimams ir lankytojų prevencijai jautriose vietose.

Sunku žodžiais aprašyti visus ekspedicijoje patirtus susitikimus, perteikti bundančios gamtos grožį, pavasarinių giesmininkų koncertą, vakaro tyloje ant pievų besileidžiančias sutemas ar ryte nuo tų pačių pievų kylančias rūko paklodes. Kai nepadeda žodžiai, pasitarnauja skaičiai: iš viso ekspedicijos metu Paramėlio „saloje“ ir apylinkėse užfiksavome 64 paukščių rūšis. Šie ir kiti surinkti duomenys Paramėlio gamtos atkūrimo fondui leis dar tikslingojiu planuoti retų rūšių buveinių išsaugojimo ir atkūrimo iniciatyvas.

Daugiau apie Paramėlio gamtos atkūrimo fondą www.paramelis.org/lt

Europos Komisija uždegė žalią šviesą atnaujinant paprastųjų purplelių medžioklės sezoną

Saulius KARALIUS

Europos Komisija paskelbė atnaujinanti paprastųjų purplelių (*Streptopelia turtur*) medžioklės sezoną. Vakarų Europos šalims, jei jos pasirinks tai padaryti. Šis atnaujinimas paskelbtas po trejų metų medžioklės moratoriumo, nepaisant to, kad rūšis toliau nyksta ir buvo silpnai vykdomi rūšies apsaugos nutarimai.

Ikoninių paukščių medžioklė, sustabdyta 2021 m., veda prie rūšies išnykimo slenksčio. 2021 m. paskelbtu moratoriumu buvo nutraukta purplelių medžioklė Ispanijoje, Prancūzijoje, Portugalijoje ir šiaurės vakarų Italijoje (vakarinis migracinių keliai). 2022 m. medžioklė sustabdyta Austrijoje, Bulgarijoje, Graikijoje, Italijoje, Maltoje, Rumunijoje ir Kipre (centro ir rytinis migracinių keliai). Nepaisant to, kad medžioklė yra svarbiausia rūšies nykimo priežastis, užuot sustiprinusi apsaugą, Komisija atveria duris tolesniams nykstančių paukščių žudymui. Pertrauka purplelių medžioklėje iš tikrųjų veikė. Duomenys atskleidžia, kad rūšies populiacija po daugelio nykimo metų pradėjo atsigauti vakariname migracijos kelyje, tačiau centro ir rytiniame migracijos kelyje atsigavimo požymiai nepastebėta, nes čia nebuvo tinkamai laikomasi medžioklės draudimų. Rūšis IUCN Raudonuosisiuose puslapiuose kvalifikuojama kaip pažeidžiama, nes dėl intensyvaus ūkininkavimo nyksta buveinės ir maisto šaltinių, naudojami pesticidai ir vykdoma netvari medžioklė. Nepaisydama tikrai trapių laimėjimų Euro-

pos Komisija rekomendavo atnaujinti 2025–2026 m. sezoną vakariname migraciniame kelyje, leisdama iššaudyti 1,5 % paprastųjų purplelių populiacijos. Komisijos rekomendacijos užbaigtį moratoriumą remiasi trimis sąlygomis:

1. Populiacijos augimas per pastaruosius dvejus metus.

2. Išgyvenimo rodiklių augimas.

3. Efektyvi vykdymo užtikrinimo sistema, monitoringas ir kontrolė

Akivaizdu, kad trečia sąlyga yra neįvykdytą, nes įstatymas vykdomas silpnai ir neužtikrintai. Tikėtasi, kad Komisijos nustatyta 1,5 % kvota bus tvari, tačiau nėra jokios garantijos, kad medžiotojai šių apribojimų laikysis. Rizika per daug akivaizdi. Be tinkamos kontrolės nebus laikomasi nustatyti medžioklės limitų ir rūšies populiacija vėl trauksis, o tai veda prie paprastųjų purplelių išnykimo ribos. Tuo tarpu centro ir rytinio migracinių kelių šalyse toliau vyksta netvari ir nekontroliuojama medžioklė. Nelegalios medžioklės karštasis taškas migracijų metu yra Graikijos Jonijos salos. Šią nešvarią tradiciją pavasarį tėsiai ir Malta. Europos Birdlife organizacija reikalauja nedelsiant atnaujinti medžioklės draudimą kol dar nevėlu. Paprastieji purpleliai nėra saugūs. Neturėdami efektyvių apsaugos priemonių rizikuojame, kad purplelių populiacija vėl gali pradėti staigiai nykti.

Paprastieji purpleliai (*Streptopelia turtur*). Šilutės r., 2022-05-20 © Vida Laukžemienė

Pilkoji varna baltomis kojomis

Vilma ŽEMAITIENĖ

Pilkają varną (*Corvus cornix*) baltomis kojomis Trakuose pirmą kartą pastebėjau 2025 m. vasario 2 d., kai ji atskrido į lesyklą. Vėliau ją nuolat matydvadavau

prie ežero arba savo kieme. Kovo 30 d. ji rinko šakeles lizdui, kurį krovė eglėje prie Bernardinų ežero. Kodėl jos kojos tokios baltos, sunku pasakyti – gal kokia liga.

2025-04-20 Nemuno deltos Rusnės saloje pastebėta neiprasta geltongalvė kielė (*Motocilla citreola*). Jos galva buvo juoda su plačiu geltonu antakiu. Gal tai geltongalvės kielės ir kurios nors geltonosios kielės porūšio hibridas? © Daiva Ivanauskė

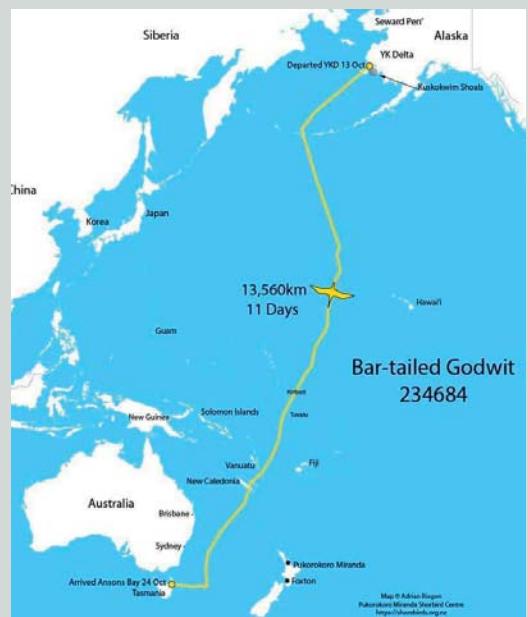
© Saulius Karalius

Laplandinio griciuko skrydžio pasaulio rekordas

Saulius KARALIUS, parengta pagal DataZone by Birdlife

Tik penkių mėnesių amžiaus Aliaskoje siųstuvu pažymėtas laplandinis griciukas (*Limosa lapponica*) nusileido Ansono įlankoje šiaurės rytų Tasmanijoje, tačiau paukščių stebėtojų pastangas pasiekti nusileidimo vietą gerokai apsunkino intensyvios liūtys. Šis 234684 numeriu pažymėtas griciukas iš Aliaskos išskrido spalio 13 d. ir įveikė neįtikėtiną *non stop* kelionę į tolimąją žiemavietę Tasmanijos saloje. Griciukai Tasmanijoje yra nuolatiniai vasaros lankytuvai, bet pirmą kartą tokį didžiulį atstumą – 13 560 km – per 11 parą ir 1 valandą įveikė siųstuvu pažymėtas paukštis. Paskutinį kartą panašų, tačiau trumpesnį atstumą – 13 050 km – 2021 m. nuskrido suaugęs laplandinio griciuko patinas 4BBRW. Reikia pažymėti, kad tilvinkiniai paukščiai neturi gebėjimo sklandyti, todėl skrisdami visada turi tankiai mojuoti siaurais sparnais.

Birdlife vadovas Tasmanijoje Ericas Woehleris teigia, kad paukštis kelionės dieną ir naktį metu greičiausiai prarado pusę savo kūno svorio. Jeigu griciukas nusileistų ant vandens, jis, be abejų, žūtų, nes ant kojų pirštų neturi plėvių, leidžiančių pakilti iš vandens. Taigi, jeigu išsekės paukštis nukristų į vandenį – jis žuvęs. Apskritai griciukai paprastai žiemoti skrenda į Naujają Zelandiją, tačiau šis pasuko 90° kampu ir nusileido idiliškoje Ansono įlankos pakrantėje šiaurės rytų Tasmanijoje. Palydovinis siųstuvėlis, sveriantis tik 5 g, paukščiui buvo pritvirtintas ant nugaras prieš pat kelionę. Viena yra

Laplandinio griciuko skrydžio maršrutas – Aliasko–Tasmanija © Adrian Riegen

uždėti palydovinį siųstuvą albatrosui, sveriančiam keletą kilogramų, ant nugaras ir visai kas kita tą patį veiksmą etiškai ir technologiskai atlikti paukščiui, sveriančiam ne daugiau kaip 400 g. Taigi, toks prietaisas neturi trukdyti paukščiui nuskristi tokį išpūdingą atstumą.

2025-03-16 Ventės rage sugauta blyškių spalvų (paukštis kaireje) didžioji zylė (Parus major), patinas
© Vytautas Jusys

2025-04-11 Patašinės k., Marijampolės r., tarp kitų pievoje besimaitinančių paprastųjų varnėnų (Sturnus vulgaris) pastebėtas šviesai rusvos spalvos paukštis
© Rima Bražytė Spūdienė

2025-03-28 Ventės rage sugauta mėlynoji zylė (Cyanistes caeruleus), patinas, kurio kakta ir skruostai buvo geltonos spalvos © Vytautas Jusys

2025-04-12 Kuršių nerijoje ties Juodkrante voratinklinėmis gaudyklėmis sugauta neįprastos spalvos liepsnelė (Erithacus rubecula). Ji krūtinėje neturėjo oranžinės spalvos
© Ligita Pareigienė

2025-03-29 Nemuno deltos Rupkalvių pievoose pastebėta neįprastai atrodanti baltakaktė žąsis (Anser albifrons) – didelė balta dėmė galvoje ir geltonos kojos
© Dalia Stalauskienė

2025-05-20 Žemaitkiemijoje, Ukmergės r. stebėtas besimaitinantis smilginis strazdas (Turdus pilaris), kurio apdare buvo neįprastai daug baltos spalvos
© Robertas Akstinas

2025-04-14 Amalvo polderyje, Alytaus r., stebėti keli pilkieji garniai (Ardea cinerea), tarp kurių vienas išsisikyrė melanistinė plunksnų spalva – buvo tamsus

© Aušra Žilinskienė

2025 m. gegužės pradžioje Kuršių marių saloje prie Ventės rago pastebėtas baltas balnuotasis kiras (Larus marinus). Jis saloje arba ant molo ilsėdavosi kiekvieną dieną. Ko gero, tai tas pats individus, kuris čia buvo stebimas 2023 ir 2024 metais

© Vytautas Jusys

 Padėkime sparnuočiams
- Jūsu parama keičia viską

 5 €

 20 €

 Kiti norima suma

Gamta klesti, kai mes ją saugome kartu. Kiekvienas Jūsų euras prisideda prie realių darbų, padedančių paukščiams gyventi saugioje aplinkoje. Tam reikalingi buveinių priežiūros darbai, bei atkurtos ir naujos lizdavietės retiemis ir nykstantiems paukščiams.

Prisidėkite prie Lietuvos ornitologų draugijos veiklos – Jūsų parama tikrai daro skirtumą!

Kaip paremti?

Lietuvos ornitologų draugija
Bankas: AB Swedbank
Sąskaita: LT74 7300 0100 0245 1175
Įmonės kodas: 191692933
PVM kodas: LT100007641219
Paskirtis: parama

© Robertas Akstinas

Įdomūs faktai apie ausuotąjį kragą

Šiek tiek įdomių faktų, kurių galbūt nežinojote.

Kūno ilgis 46–61 cm.

Išskleistų sparnų ilgis 85–90 cm.

Kūno svoris 700–1500 g (patinai truputį sunkesni nei patelės).

Lizdinė teritorija siekia iki keleto šimtų metrų aplink lizdą.

Paprastai suformuoja keletą platformų, bet tik vieną iš jų pabaigia ir naudoja kaip lizdą, ant kitų ilsis ar poruoja.

Lizdas dažniausiai būna plaukiojantis, kartais remiasi į vandenvietės dugną.

Kiaušinių lizde paprastai būna nuo 3 iki 6, bet kartais pasitaiko ir didelių dėčių – iki 8–9 kiaušinių.

Peri 25–28 dienas, abu poros nariai pakaitomis.

Iškilus pavojui, kiaušinius uždengia lizdo medžiaga ir neria, iškyla į paviršių tik toli nuo lizdo.

Išsiritę jaunikliai parą apdžiūsta lizde, o tada ropščiasi tėvams ant nugaros ir taip keliauja po vandens telkinį.

Tėvai juos iš pradžių maitina vabzdžiais, o paaukusius žuvimi.

Įprastai tėvai pasiskirsto jauniklius, kiekvienas prižiūri savo grupelę.

Jaunikliai ilgai laikosi su tėvais, net kai suaugę augina kitą jauniklių vadą.

Visiškai savarankiški tampa 71–79 dienų amžiaus. Migruoja nakties metu.

Pakilti skrydžiui gali tik nuo vandens paviršiaus, nes jiems reikia ilgo išbėgimo kelio.

Sausuma juda prastai dėl kūno gale esančių kojų. Dažniausiai maitinasi žuvimi, įprastai 3–8 cm ilgio.

Maksimalus užregistruotas paukščio amžius siekia 19 m. ir 3 mén.

Siekdamai sumažinti vidinių traumų riziką žuvų kaulais, paukščiai nuolat praryja savo plunksnų.

Paprastai nardo 1–4 m gylyje. Bet yra užfiksuota atvejų, kai paneria iki 30 metrų.

Po vandeniu gali išbūti iki 3 minučių.

Remiantis Chantų mitu, senų senovėje žemėje buvo tik jūra, gyvūnai ir paukščiai gyveno vandenyeje ir svajojo bent apie nedidelį žemės lopinėlį, bet niekas iš jų negalėjo panerti taip giliai, kad pasiektų žemę jūros dugne. Tik kragas sugebėjo taip giliai panerti ir pasiekti žemę, iš kurios buvo sukurtą sausumą. Kol kragas ilsiėjosi po žygdarbio, žvėrys ir paukščiai visą sausumą pasidalino, o jam vietas ir neliko. Taip jis vandenyeje ir gyvena iki šiol.

Parengė Robertas AKSTINAS

Mėlyngurklė (Luscinia svecica). Birvėtos žuv. tvenk., Ignalinos r., 2025-04-20 © Dalia Stalauskienė

Rytinė lakštingala (Luscinia luscinia). Velykūnų k., Anykščių r., 2025-05-10 © Kristina Rudokaitė

Parengta igyvendinant projektą „Kartu stebime ir saugome paukščius“.
Projektą finansuoja VšĮ Medijų remimo fondas,
skyręs 4200 Eur metinę paramą.

Žurnalo kaina – 5,00 Eur